

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

*Ribe
Katedralskoles*

*årskrift
1992*

Ribe Katedralskole er landets ældste gymnasieskole. Dens officielle fødselsdag er 13. juni 1145, hvor skolen overdrages til Ribe Domkirkes administration.

Ribe Katedralskole
Puggårdsgade 22
6760 Ribe

Tlf. 75 42 02 66

Tlf. lærerværelse 75 42 00 35

Tlf. elever 75 41 15 85

Tlf. sportshal 75 41 14 31

Telefax 75 41 05 66

Rektor: Bent Karsdal

Inspektorer: Jørgen Olaf Hansen (stedfortræder for rektor), Birgit Bro (økonomi), Annette Vind (information)

Sekretærer: Mette Bolding, Inger Geil

Studievejledere: Elisabeth Abrahamsen, Jacob Bastholm, Dorte Stig Madsen

AV-inspektør: Bent Mortensen

Bibliotekar: Lars Ilsøe

Datavejledere: Per Bøgeholdt, Klaus Nielsen

Skemalægger: Jørgen Olaf Hansen

Pedel: Leif Steiness

Pedelmedhjælper: Finn Steiness

På Ribe Katedralskole vil vi med vort årsskrift både berette om årets begivenheder og belyse træk af skolens liv i et lidt bredere perspektiv.

Vi har sammensat artiklerne således, at de både viser dagligdagen og nogle af de begivenheder, der har spillet en særlig rolle for grupper af elever eller for hele skolen.

I årsskriftet 1992 er der to centrale temaer. Det ene drejer sig om det, vi er på vej til at realisere. Vi etablerer udvekslingsaftaler med Skotland og Tyskland, og vi arbejder på årets skolekomedie. I det andet tema vil vi vise, hvad vi bruger fag og

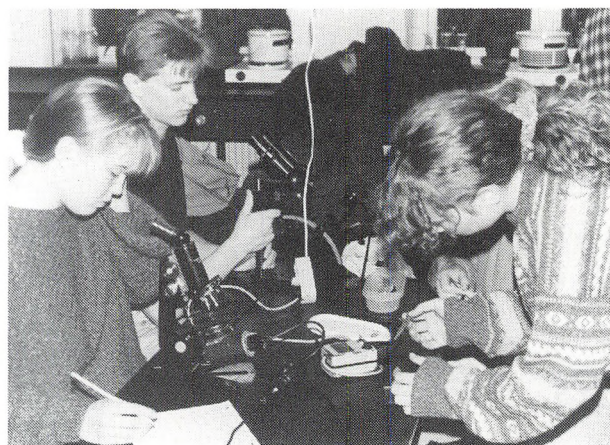
redskaber til. Biologerne f.eks. har skrevet om mikroskopet og engelsklæreren om ordbogen.

Årsskriftet rummer ikke mange praktiske oplysninger. De samles i et særligt hæfte »Velkommen til Ribe Katedralskole«, der sendes til alle nye elever.

Jeg håber, at årsskriftet vil være til glæde for elever og forældre samt alle med interesse for Ribe Katedralskole.

*Bent Karsdal
rektor*

Kalender 1992

Januar

- 13.-23. Forældrekonsultationer
- 21. Orienteringsdag for nye elever
- 29. Orienteringsdag om kortere videregående uddannelser
- 30. Fællesarrangement. Teaterstykket Odysseen
- 31. Heimdalfest

Februar

- 5. Orienteringsaften for kommende elever og forældre
- 20. Forældremøde om valgfag
- 20.-21. 3KE, 3SA, 3BI, 3MU, 3FY på ekskursion til København, BB, SH, PR, BH, CJ

Marts

- 3. Fællesarrangement om Lakota indianerne
- 14. Kilk

- 15. Skolekoret deltog i Big-Band koncert i Ribe
- 20.-27. Terminsprøver
- 21.-29. Studietur til Rom for 2a, AV, EV
- 21.-28. Studietur til Estland for 2x, FL
- 21.-28. Studietur til Wales for 2y, KB, AP
- 21.-28. Studietur til England for 2z, ID, KN

April

- 11.-17. Studietur til Frankrig for 3g franskhold, DM, LG
- 14. Idrætsdag
- 30. Forårskoncert

Maj

- 1. Heimdalfest

Juni

- 19. Translokation

August

- 12. Billedkunsthold på ekskursion til Esbjerg Kunstpavillon, HJ
- 7.-14. Introarrangementer
- 14. Introfest
- 25.-2. Forældremøder for 1g

September

- 7. Forældremøde for gæsteelever
- 8. Fællesarrangement med musikgruppen Shakers
- 14.-18. Lejrskole for 1a i Odense, MW, EV
- 14.-18. Lejrskole for 1b på Læsø, DM, AP
- 14.-18. Lejrskole for 1c i V. Skerninge på Fyn, AV, BM
- 14.-18. Lejrskole for 1x i Rudbøl, KB, ID

- 14.-18. Lejrskole for 1y ved Rold Skov, TF, LI
- 14.-18. Lejrskole for 1z i København, FL, JJ
- 17.-23. 4 billedkunsthold på byvandring i Ribe. Skulpturer fra Hollufgård, HJ
- 24. Valg til skolebestyrelsen
- 30. Sangaften

November

- 5. Forældrearrangement »Fagenes aften«
- 5. Operation Afrika
- 19. Fællesarrangement med freds- og konfliktforskeren Jan Øberg

December

- 2.-3. Skolekomedie, Spillet om Enhver
- 4. Store Heimdal
- 22. Juleafslutning i Domkirken

Translokation

Rektors tale

Rektors tale havde 400-året for Comenius' fødsel som udgangspunkt. Han sagde blandt andet:

Comenius skriver i sit værk *Unum Necessarium* (Det eneste nødvendige): »Vi står alle på den store verdens ene scene, og alt hvad der sker der, det angår os alle«.

Comenius levede i en periode, hvor grundlaget for det moderne Europa blev skabt. Europas skæbne i mange år frem afhang i første halvdel af 1600-tallet i høj grad af udfaldet af en række nationale, etniske, religiøse og sociale konflikter. Det er måske ikke så mærkeligt, at tjekkerne og østeuropæere finder Comenius frem nu.

Trods 1600-tallets krige var Comenius idealist. Han har mange forklaringer på konflikter i verden, men det afgørende er, at han mente, at der netop i opbruddet var behov for at understrege det enkelte menneskes ansvar - men også politikernes og de intellektuelles ansvar.

»Jeg tror (siger Comenius), at vi alle kan være enige om, at grundlaget for menneskets ophøjethed er disse tre ting:

- det intellekt der undersøger tingene
- den vilje der søger det gode og
- den trang til at virke, der tilskyndes af vore evners rækkevidde«.

I har - og vi har - brug for intellektet, viljen og handlekraften.

De fleste af jer har skrevet dansk stil om politik og moral til studentereksamen og der haft en tale af Tjekkoslovakiets præsident Vaclav Havel som udgangspunkt. I en anden tale siger Havel næsten det samme som Comenius. Han taler først om opbruddet i Østeuropa og siger så:

»Det har gjort én ting klart for mig: Bevidsthed går forud for Væren, og ikke omvendt som marxisterne hævder det.

Af den grund ligger den menneskelige verdens frelse intet andet sted end i menneskets hjerte, i menneskets evne til at tænke, i menneskelig ydmyghed og menneskelig ansvarsbevidsthed..«.

Havel taler videre om faren for sociale, etniske og kulturelle konflikter rundt omkring i verden og om truslen mod vores miljø og siger:

»Vi er stadig ude af stand til at fatte, at den eneste virkelige rygrad for alle vore handlinger - hvis de skal være moralske - er ansvarsbevidsthed. Ansvarsbevidsthed over for noget, der er større end min familie, mit land, mit firma, min succes«.

Han slutter: »Hvis vor verdens håb ligger i menneskets bevidsthed, er det oplagt, at de intellektuelle ikke fremover kan blive ved at undsige sig deres del af ansvaret for verden og skjule deres modvilje mod det politiske bag et påstået behov for at være uafhængig...

Eller man kunne vende tilbage til Comenius: »Vi står alle på den store verdens ene scene, og alt hvad der sker der, det angår os alle«.

Held og lykke på den store verdens scene - Der får I, som Comenius siger, brug for både intellektet, viljen til at søge det gode og trangen til at handle.

Held og lykke.

Bent Karsdal

Studenternes tale

Gitte Josephsen: Slår man op i *Nudansk Ordbog* under ordet »identitet«, finder man følgende forklaring: identitet er indbegrebet af de elementer, der gør en person til en individualitet. Heraf følger spørgsmålet, hvilke elementer er det så, der spiller ind ved dannelsen af vores identitet?

Anne Weber Pedersen: Lad os forestille os, at vi kaster en sten i åen, og straks ser vi, hvordan der

dannes ringe i vandet. Med dette billede kan spørgsmålet besvares. Vi er stenen, og ringene er elementerne hvoraf vores identitet dannes.

Den yderste ring er verden, de globale forhold. I dette perspektiv ser vi os selv som danskere.

Ringene nærmere mod centrum kunne for vores vedkommende være skolen og livet udenfor. Det er herudfra vi definerer os selv som nogle af nutidens unge.

Den inderste ring er de helt nære sammenhænge vi indgår i. Det er f.eks. de tætte forhold til venner og familie. Det er i denne ring vores egentlige identitet, vort jeg dannes.

Gitte: I løbet af vore tre år på gymnasiet er der sket store omvæltninger rundt om i verden. I 1.g faldt Berlinmuren, og det dannede på mange måder udgangspunktet for opbruddet i Østeuropa. I 2.g oplevede vi Golfkrigen, og i 3.g har vi set Sovjetunionen blive splittet.

Og for mindre end tre uger siden skulle vi ved folkeafstemning tage stilling til de videregående unionsplaner i EF.

Er der nogensinde før sket så store og væsentlige forandringer på så kort tid?

Anne: Alle disse begivenheder har tilsammen resulteret i en ny verdensorden og har på mange måder medført, at vores danske identitet er blevet sat i fokus. Er vi danskere eller måske snarere europæere?

Gitte: Vores gymnasietid har også på andre måder stået i forandringernes tegn. Man kan sige, at gymnasiet har været en vigtig mellemstation i vores udvikling fra barn til voksen.

Prøv engang at huske tilbage på vores første skoledag, hvor vi stod her - usikre på hinanden, på os selv, og på hvad vi gik ind til.

Anne: Vi har på de tre år bevæget os væk fra forældre og lærere, som har fungeret som vores beskyttere og opsynsmænd, og er kommet nærmere en forståelse af vores egen identitet.

Gitte og Anne sluttede: Kunsten er, at kunne

skabe sig en identitet ved at se på andre mennesker, tage ved lære af dem og respektere forskellig-

hederne samtidig med, at man sætter pris på sig selv, men kender sine grænser. Denne gyldne midtvej er et godt udgangspunkt for os studenter, der nu skal videre, ud for at prøve kræfter med livet.

Hermed vil vi ønske jer alle tillykke med jeres studentereksamen og tillykke med, at der nu begynder et nyt og spændende afsnit i vores liv.

Held og lykke.

Gitte Josephsen og Anne Weber Pedersen

Ripensersamfundets tale

Ripensersamfundets formand Ole Marker sagde bl.a.:

For 70 år siden - i 1922 - var Ripenser-Samfundets aktiviteter andre, end de er nu. Dengang holdt foreningen rusfest for de nye studenter i København, og netop det år holdt ripenseren, tidligere generalkonsul i New York og London, J.E. Bøggild talen. Dengang sagde man De til studenterne. Brug man i stedet nutidens tiltaleform, sagde han blandt andet: »Følg med i det politiske liv! Drøft tidens spørgsmål i foreninger og klubber. Men bevar jeres selvstændighed! Hold kritikken vågen overfor alt, hvad der kommer til jer med autoritetens selvglade stempel«. Senere i talen fortsatte

han udviklingen af dette tema: »Tænk for jer selv. Om I ender langt til højre, politisk set, eller i det rødeste røde - det siger mindre - blot jeres standpunkt skyldes jeres egen søgen. - Skolen og lærerne kan kun vise jer vejen. Det, der er sandhed for jer, må I selv søge«.

Citatet er slut, og enhver association til aktuelle politiske begivenheder er helt tilfældig.

70 år kan på mange måder synes lang tid - men alligevel! Jeg er sikker på, at vores gamle skole har anvist jer både måder og veje, og jeg vil ønske jer held og lykke, når I nu skal ud og søge jeres egen sandhed og jeres egen lykke. Tillykke med eksamen!

Jubilarernes tale

Knud Esmann, 40 års jubilar sagde i sin tale bl.a.:

Danmark er overbefolket af talende jakkesæt. Det er faldet i min tunge lod at referere dem, og det er meget trættende. Man vil forsøge på at gøre jer ensartede, styre jer ind i et system med skemaer, arbejdstidsregler og pension, fordi trygheden har afløst kristendommen som religion. Gør oprør,

dan jeres egne meninger og lev jeres eget liv.

Vi har brug for mennesker med samme indstilling som kontrollør Knagsted i Gustav Wiedes komedie, Livsens Ondskab. Da overlærer Clausen konstaterer, at sommeren snart er forbi, replicerer Knagsted:

Gudskelov, ja!

Si'er du Gudskelov?

Ja, jeg gør!

Du er aldrig af samme mening som andre.

Næi. Det er I sgu nok om.

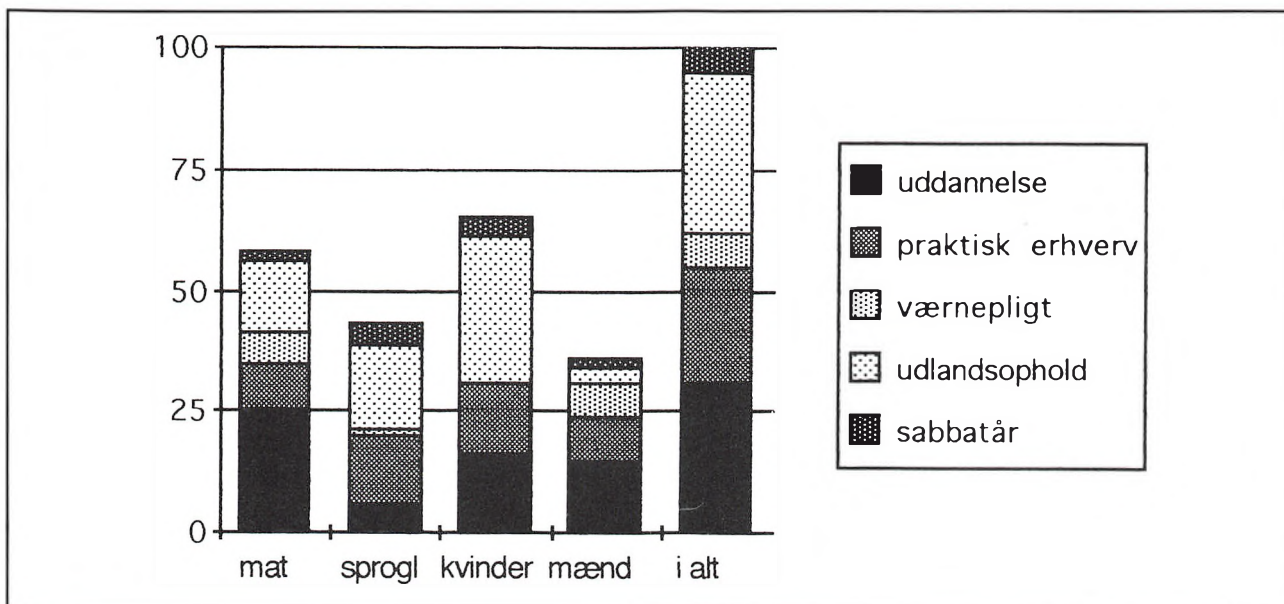
Når man er blevet så gammel, at det er 40 år siden, man blev student, så er der utrolig meget at være taknemmelig over. Når jeg står her i skolegården og ser på de samme bygninger og træer som dengang - så kan jeg ikke huske noget af det.

Lad os ikke romantisere verden af i går. Da min far sagde til mig, at man skal passe sit arbejde og opføre sig ordentligt spekulerede jeg på, hvad der så var tilbage? Jeg har ikke fulgt hans råd og har haft utrolig megen glæde af at have en svag karakter, men jeg har aldrig fundet en mening med livet.

Knud Esmann sluttede: På ét punkt er verden dog gået frem. I min tid gik vi spidsrod ved translokationen. Karaktererne blev læst op, og mine forældre vidste godt, at godt ikke er godt, så det var bare med at komme væk fra tabernaklet, op på hestevognen og ud i byen. De kunne ikke vide, at jeg skulle holde tale fire årtier senere, så der er håb for alle.

Knud Esmann

	Matematikere	Sproglige	Kvinder	Mænd	I alt	I alt %
Uddannelse	25	6	16	15	31	30,4
Praktisk erhverv	10	14	15	9	24	23,8
Værnepligt	6	1	0	7	7	6,9
Udlandsophold	15	18	30	3	33	32,7
Sabbatår	2	4	4	2	6	5,9
I alt	58	43	65	36	101	100

Studentereksamen med international erfaring på Ribe Katedralskole

I begyndelsen af 1992 tilbød Ribe Katedralskole kommende matematiske elever en studentereksamen, som indbefattede et udvekslingsophold i Skotland i 2.g. Skolen oprettede således en »skotsk« klasse i skoleåret 1992/93 og regner med at oprette endnu en udvekslingsklasse i 1993/94.

Udvekslingsprojektets formål er at give vore elever faglig viden, kulturel indsigt, social forståelse og tolerance.

Projektet er planlagt som en udveksling mellem vore elever og en klasse af skotske elever fra skoler i Edinburgh-området. Projektet er baseret på, at vores elever skal bo privat hos de skotske elever og modtage undervisning på de skotske skoler i 6 uger. Når de skotske elever kommer til Ribe skal de i 6 uger bo privat hos vore elever og undervises på engelsk af Ribe Katedralskoles lærere.

Det er desuden målet, at deltagelse i projektet skal være økonomisk overkommeligt for elevernes forældre og kun indebære transportomkostninger tur/retur til Skotland og lommepenge samt værtskab for en skotsk elev i 6 uger.

Ideen til udvekslingsprojektet mellem Danmark og Skotland blev fostret af rektorerne fra Gl. Hellerup Gymnasium, Odense Katedralskole, Aalborghus Gymnasium og Ribe Katedralskole. For vores vedkommende fandt Ribe Amt projektet så spændende, at det bevilgede den nødvendige studierejse til Edinburgh. Der kom mere kød på planerne efter rektorerne møde i Edinburgh med de skotske skolemyndigheder i Lothian Region - en kontakt, der blev formidlet af Det danske Kulturinstitut i Edinburgh. De foreløbige drøftelser resulterede i et besøg i Danmark af rektorer og lærere fra de interesserede skotske skoler i Edinburgh-området i april 1992. Efter et par dage i

København med fælles drøftelser af projektets rammer og muligheder, hvor også Undervisningsministeriet viste stor velvilje for projektet, drog de skotske rektorer ud på de enkelte gymnasier tilknyttet projektet.

Ribe Katedralskole fik dermed direkte personlig kontakt med Craigmount High School, Currie High School og Balerno High School, alle beliggende i Edinburgh, samt Whitburn Academy ca. 20 km fra Edinburgh. Det konkrete arbejde gik derefter i gang.

På et afsluttende møde i København mellem alle danske og skotske skoler blev der enighed om, at de fire konkrete projekter skulle klares ved skoletil-skole kontakter, og at en fælles bureaukratisk overbygning og koordinering af projektet ikke ville være formålstjenlig.

Som følge af drøftelserne i april 1992 drog min kollega Jacob Bastholm og undertegnede til Edinburgh i september 1992 for at koordinere og tilrettelægge projektet. Vi besøgte de 4 skoler, fik aftalt niveau for de enkelte fag i vores læseplan samt konkret undervisningsprogram for vores elever. Vi havde også lejlighed til at tale med de tilmeldte elever og deres forældre og vi blev mødt med megen varme og entusiasme.

I oktober måned fik Ribe Katedralskole dernæst besøg af de 4 skotske koordinators, som aftalte undervisningen for de skotske elever i Ribe, og vi fik elever grupperet parvis. Til dette formål havde de involverede elever lavet detaljerede skemaer med oplysninger om fritidsinteresser, uddannelsesønsker o.s.v. Da eleverne skal bo sammen i 3 måneder er dette aspekt naturligvis væsentligt for projektets succes.

Vi er i skrivende stund nået langt med tilrette-

læggelsen, og selv om der er problemer tilbage, har det været overraskende at opleve, at store dele af vores pensum i Danmark har kunnet overføres til den skotske læseplan og vice versa. Da mange af eleverne desuden har fælles interesser gik match-

ingen af elever hurtigere end forventet - omend det gav problemer med at få placeret en skotsk vegetar og en dansk ryger! Tilknytningen til en skotsk elev af kød og blod gjorde med ét projektet meget nærværende for eleverne i 1.x, og der er nu kommet

Elevarbejde fra Craigmount Highschool.

fuld gang i brevvekslingen mellem Ribe og Edinburgh.

I Skotland skal vores elever undervises i matematik, fysik, historie, geografi, engelsk, tysk eller fransk samt idræt og i et af vores valgfag på højniveau eller mellemniveau. Undervisningens niveau i Skotland bliver en blanding af fag på Higher Grade med almindelig klasseundervisning og Six year Studies, hvor der arbejdes individuelt med egne projekter. En kombination af eksaminer på disse to niveauer giver adgang til de skotske universiteter og højere læreanstalter.

I det skotske skolesystem går børnene på folkeskoleniveau (primary school) fra 5- til 12-årsalderen, og fortsætter derefter i Secondary Education i yderligere 5 eller 6 år, og som nævnt er det de to sidste år af dette system, som de ripensiske elever skal integreres i.

De skotske elever som kommer til Ribe Katedralskole 6 uger før efterårsferien i 1993 har hver 3-4 fag med individuelle projekter, som de skal afslutte i 1994 med en eksamen på Six Year Study-niveau. Ved siden af undervisningen i disse fag, som varetages af Ribe Katedralskoles lærere på engelsk i særlige klasser vil vi også integrere dem i undervisningen sammen med de danske elever afhængigt af pladsforhold og deres individuelle ønsker; det kunne være i f.eks. tysk, fransk, engelsk, idræt og musik.

Hos lærerne i såvel Skotland som her har der været stor villighed til at tilnærme undervisningen, hvilket har været en forudsætning for realiseringen af projektet.

Vi ved desuden nu, at det vil kræve et stort arbejde af skemalæggerne på de fem skoler at få kabalen til at gå op, så hver elev får en fornuftig sammenhængende skoledag.

For Ribe Katedralskole er det vigtigt at sikre, at eleverne får et fagligt udbytte af opholdet, ikke blot i form af engelsk/skotsk sprog og kultur, men også i de øvrige fag, så udvekslingsklassen kan tage en studentereksamen på normeret tid. Desuden håber vi, at eleverne vil drage fordel af et engelsksproget studiemiljø og få indgående kendskab til et andet land og dets kultur samt mange personlige oplevelser gennem samværet med en jævnaldrende skotsk elev.

For skolen generelt er udvekslingen et spændende og lærerigt projekt, hvor vore erfaringer kan danne basis for fremtidige internationale udvekslinger - både med Skotland og andre europæiske lande - så vi kan supplere vores korte udenlandske studieture med udvekslingsophold af varierende længde til gavn for kommende elever og til inspiration for lærerne.

Elisabeth Abrahamsen

Udveksling med Gymnasium I Zittau

Med et stipendium fra EF blev det i september 1992 muligt at indlede første del af en lærer-udveksling mellem Ribe Katedralskole og Gymnasium I Zittau.

Zittau ligger i Sachsen i det tidligere Østtyskland, Ex-DDR som nogle siger, og byen ligger helt op til den polske og tjekkiske grænse, bag Erzgebirge, hvorfor man i denne del ikke tidligere kunne modtage vest-tv og derfor lidt ondsindet blev kaldt »Tal der Ahnungslosen«. Af denne grund var og er udvandringen til Forbundsrepublikken større her end i nogen anden del af DDR.

Med tysk og idræt som fag skulle jeg udveksle med en biologilærer, som dog først kommer til Ribe til foråret. Denne udveksling skal muliggøre en senere elevudveksling, og det var oplagt, at Zittau med dens geografiske og historiske placering havde vores interesse. På gymnasiet i Zittau syntes de også, at denne udveksling kunne være til gavn for deres elever, men naturligvis med et andet udgangspunkt end vores.

Efter en kort men intens brevveksling kunne jeg så begive mig ud på en 11 timers togrejse. Jeg blev særdeles fint modtaget, først privat af min udvekslingspartner og dernæst på gymnasiet, hvor rektor straks tog sig tid til at orientere sig om mine undervisningsønsker og øvrige planer. Symptomatisk for den meget store åbenhed, som jeg mødte, var også, at han straks tilbød mig at være dus, fordi han forstod, at det er sådan hos os. For en vesttysk embedsmand ville det have været utænkeligt, og det viste mig, at jeg roligt kunne fremkomme med ønsker og forslag. På et lærermøde senere samme eftermiddag blev jeg præsenteret for hele lærerkollegiet, som en lærer fra deres kommende »Partnerschule«, hvilket igen viste mig, at man på forhånd havde accepteret det, som er den egentlige tanke bag den EF-støttede lærerudveksling. Et

vesttysk gymnasium skulle først have haft forslaget gennem samtlige skole- og amtsudvalg.

Beskrivelse af Gymnasium I

Karakteristisk for DDR havde Zittaus to gymnasier ikke navne men numre. Det skal snarest ændres, og gymnasiet kommer sandsynligvis til at hedde Christian-Weiße-Gymnasium, efter en digter og tidligere rektor på gymnasiet i Zittau i tiden fra 1678 til ca. 1698. Der er sandelig anderledes idé bag sådan et navn end blot et ciffer.

Gymnasiet har ca. 1100 elever og 75 lærere. I Tyskland kan man komme på gymnasiet efter 4. klasse, så selve gymnasiet ser anderledes ud end vores. Nogle af lærerne underviser kun i de ældste klasser, og da undervisningen foregår i to bygninger med hver sit lærerværelse, manglede lærerne for mig at se en fælles holdning til skolen. For Fristaden Sachsen gælder det desuden, at gymnasiet kun går til 12. klasse, hvor man ellers har 13. klasse i resten af Tyskland. Det bevirker et større arbejdspres netop nu, hvor situationen på gymnasiet i forvejen er meget vanskelig, da alle fag har nye læseplaner og vægten nu lægges andre steder.

Alle skolens lærere er nyansatte og på prøve i 2 år. Man ser således bort fra anciennitet, og måske endog fagkombination. Flere af lærerne havde heller ikke tidligere undervist på gymnasialt niveau og var derfor usikre og forvirrede. De politisk belastede lærere er naturligvis blevet afskediget, men man diskuterer stadig, hvorvidt det kan kaldes belastende at have været medlem af SED, enhedspartiet. Man vidste jo, at man kun havde chancer for at avancere, hvis man var medlem. Er man nu uegnet til at undervise i alle fag på grund af dette medlemskab?

Kan man tale om forvirrede og frustrerede lærere gælder det i endnu højere grad for eleverne.

12. klasse har betegnelsen »Auslaufmodell«, naturligvis ikke officielt, men eleverne ved, hvad der menes. Kan deres studentereksamen overhovedet anerkendes? De er jo indoktrinerede i samfundsfag - »Staatsbürgerkunde«, kan de omskoles eller hvordan? Det siger sig selv, at nogle fag, deriblandt historie, tysk og det nye fag »Gesellschaftskunde«, er særligt vanskelige at undervise i nu. Synsvinklen er grundlæggende ændret i disse fag. Elevernes holdning er derfor ret negativ i disse timer. Det er heller ikke tilfældigt, at disse elever sympatiserer med nynazisterne imod de fremmede.

For de øvrige elever er faget engelsk pludselig blevet første fremmedsprog, en position som russisk havde før. Man er derfor nødt til at holde udvidet kursus i dette fag, og alligevel kan man ikke regne med, at eleverne har nået et acceptabelt niveau. Det er derfor logisk, at engelsk er et af de fag, man i Zittau ønsker at placere centralt i vores udvekslingsaftale.

De elever, som har den bedste chance i det nye gymnasium, er ikke uventet 6. klasse. Det var tydeligvis også disse klasser, som viste størst interesse for at høre om Danmark og danske forhold. De så muligheden for at blive udvekslet senere, og de var tilsyneladende ikke præget af den katastrofestemning, som nogle af de ældste elever befandt sig i.

En anden af de vanskeligheder, som gymnasiet må slås med, er, at der ikke er indkøbt lærebøger til alle elever. I enkelte fag skyldes det manglende bevillinger, i andre, at man ikke rettidigt havde bestilt disse hos forlagene. Det betød blandt andet, at eleverne i timerne fik udleveret et klassesæt, som de så kunne orientere sig i. Det skulle afleveres efter timen, og elevforberedelsen kunne således kun bestå i et referat af lærerens opsamling og det, eleven selv havde nået at læse. I andre fag betød det, at man stadig brugte de af politiske

årsager kasserede bøger, hvilket man naturligvis ikke var tilfreds med. Gymnasiet rådede desuden kun over én netop indkøbt, ikke særlig hurtig kopi-maskine. Den af os danske lærere flittigt brugte løsning, var altså heller ikke mulig her.

Gymnasium I Zittau

Som medlem af et virkelig godt fungerende lærerkollegium var det også trist at se den mangel på fællesskab, som jo er en følge af den tidligere nævnte usikre ansættelsessituation, men også den politiske og menneskelige usikkerhed. Der er for mig imidlertid ikke tvivl om, at der vil blive gjort meget for at bedre situationen, men endnu er der ikke overskud til det, hverken menneskeligt eller økonomisk.

Bygningsmæssigt er der sket meget på kort tid. Hovedbygningen er ca. 100 år gammel, og i løbet af denne tid er den slet ikke blevet vedligeholdt. Nu kan man allerede se stor forskel udenpå. Facaden pudses, den gamle stuk udskiftes eller repareres af professionelle arbejdere, og der er søgt om flere

midler, så man også kan begynde indvendigt. Man er heldig, at bygningen er fredet, så man har fået midler fra Bonn, fra forskellige fonde o.s.v.

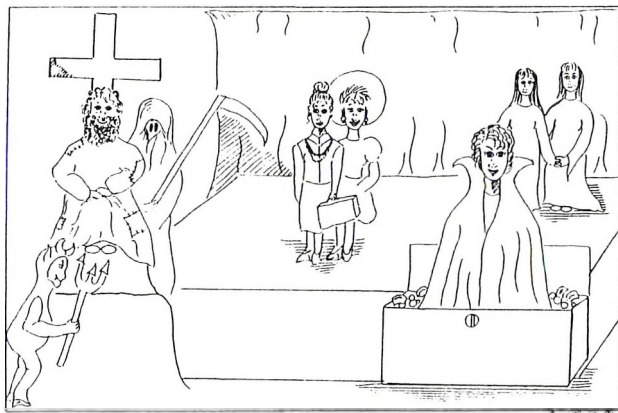
At man således på næsten alle punkter står i en helt ny situation, økonomisk, personalemæssigt, bygningsmæssigt og ikke mindst samfundsmæssigt, er næsten ikke til at fatte. Det kræver næsten umenneskelige kræfter at overvinde så mange forhindringer, og på den baggrund er det fantastisk

alligevel at møde så mange positive og håbefulde mennesker. Det bliver spændende at følge udviklingen på nærmere hold, og jeg glæder mig til, at min udvekslingspartner kommer til Ribe, så vore elever selv kan høre og se, hvilke muligheder, der ligger i en udveksling.

Anne Marie Strøm

Skolekomedien 1992

Allerede i september begyndte 2.g'erne at snakke om, hvorvidt de skulle deltage i skolekomedien, om de overhovedet skulle spille skolekomedie, og i givet fald, hvilket stykke de skulle spille.

I ugerne op til efterårsferien var der indkaldt til adskillige møder i spisefrikvarterer, og efterhånden nedsatte en lille gruppe sig, som efter nogen tids søgen bestemte sig for at spille stykket »Spillet om Enhver«.

Umiddelbart før efterårsferien holdt vi et møde, hvor vi fordelte roller. De fleste fik den rolle, de havde ønsket sig, og var der mere end én, der ønskede den samme store rolle, dublerede vi den, da vi skal opføre stykket to aftener. Så kan de begge spille én aften.

Nu kom en tid med stilstand, da vi havde svært ved at finde et tidspunkt efter skoletid, hvor alle kunne mødes, idet ikke alle får fri på samme tid.

Ydermere diskuterede vi, om stykket skulle bevares i sin oprindelige form og opføres på vers, eller om vi skulle skrive det om. Til sidst tilbød Karen Pontoppidan fra 2.a at skrive stykket om til prosa. Det tog hende kun en uges tid, og det var rigeligt ventetiden værd!

Først nu i begyndelsen af november er vi gået i gang med at indøve rollerne efter det nye manuskript, som det iøvrigt tog noget tid at kopiere til alle.

På grund af erhvervsarbejde, forskellige skemaer og ventetid på bus og tog er det nødvendigt at øve i weekender. Mange mener ikke, at det er nødvendigt for helheden eller er besværet værd for dem selv at komme hver gang, der øves, hvis de kun har en mindre rolle. Men det forlænger processen for alle de andre. For at øve og spille skolekomedie kræver megen overbærenhed og tålmodighed, og man må kunne acceptere konstruktiv kritik fra de andre.

Men skuespillerne er ikke de eneste, der yder noget, for hvad var de uden teknikere, kulisser og kostumefolk? Disse bliver dog først koblet på hen ad vejen, og deres vigtigste opgaver hober sig op umiddelbart før og under opførelserne.

Vi har haft mange vanskeligheder undervejs, men vi har hørt, at det skulle være normalt, at der er begyndervanskeligheder. Så vi er optimistiske og håber og tror på, at vi får det sjovt, og at der kommer et godt resultat ud af det, som folk vil nyde at opleve.

Karin Andersen 2.a og Kirsten Beck.

»Spillet om Enhver« er en »moralitet« fra middelalderen, et stykke, der blev opført for at lære folk hvordan de skulle forholde sig i livet for at opfylde kirkens bud. Allerførst optræder Gud Herren selv. Han sidder bedrøvet i sin himmel, for menneskene negligerer alle hans bud. Gud sender Døden ud. Den skal gå til mennesket Enhver, som er stolt, rig på materielle goder og indflydelse, selvoptaget, og som tilbringer den fritid, der er, med at æde og drikke og nyde elskovens glæder. Andre menneskers nød og behov gider Enhver ikke befatte sig med. Nu bliver så Enhver, midt i et gilde, bedt om at fremlægge sit livs regnskab. Slægtninge og overfladiske venner svigter i nødens stund, kun Tro og Gerning er villige til at hjælpe, selv om Djævelen selv står parat, hungrig efter et godt bytte. 2.g 1992 har beholdt rammen og ideen, men moderniseret personer og handling. I denne udgave er Enhver en kvinde, som ikke tålmodig og godtroende lader sig føre til sin grav!

Inger Marie Dahl

Dronning Louises Børneasyl

Det er utvivlsomt kun de færreste, der ved, hvem dronning Louise var. Hun var gift med Christian

d.9. og det er hende, Dronning Louises Børneasyl i Ribe er opkaldt efter. 1876 flyttede dette asyl ind i den nye asylbygning i Puggårdsgade og blev dermed nabo til Katedralskolen.

Asylet havde til formål at tage sig af børn af ubemidlede forældre, »som i arbejdstiden ikke kan skænke børnene fornødent tilsyn og passende beskæftigelse i den tid af dagen, forældrene ved arbejde holdes borte fra hjemmet og altså må overlade børnene til dem selv«.

Selv om institutionen kaldes for et asyl, har der ikke været tale om et sted, hvor børnene skulle opholde sig hele tiden - en slags børnehjem. Det har snarere fungeret som en nutidig børnehave.

„Foreningen til Præmiering af smaa renlige Børn.“
Bestemmelserne udvalget arbejder.

Børnene mødte fra kl. 8-12 og fra 14-19 om sommeren og om vinteren fra 9-12 og 13-17. Børnene kunne optages, når de var fyldt 2 år, »hvis de kan gå ene og er vant til renlighed«. De måtte blive der, til de skulle i skole som 7-årige. Desuden var det meningen, at der skulle oprettes en håndarbejds-skole for de børn, som var begyndt i skolen, og som ved deres første undervisning i Asylet havde vist opmærksomhed, flid og god opførsel.

Bestemmelserne var i øvrigt ikke så påfaldende strenge og autoritære, som man måske ville have forventet. Børnene skulle være rene og ordentligt

klædte ved ankomsten til asylet om morgenen. I legetiden var uskyldig munterhed tilladt, kun støjende uro og ukærlig adfærd mod andre børn var ikke tilladt.

Kredsen bag Asylet

Den, der først udkastede ideen om en institution for mindre børn af ubemidlede forældre, var enkefru Nikoline Giørtz, der boede i den store hvide villa på Skibbroen. Hun arbejdede ihærdigt for sin idé, og det lykkedes for hende, at få tilslutning hertil blandt nogle af de mest fremtrædende af byens borgere.

Ved hjælp af penge indsamlede på bazarer og testamentariske gaver var man i 1869 nået så vidt, at man kunne starte i temmeligt trange lejede lokaler i »Ehlers Gård« i Sønderportsgade. I bestyrelsen sad som nævnt en gruppe af byens fremtrædende mænd med domprovsten i spidsen. Men det blev en kvindeforening, der blev oprettet samtidigt, som skulle føre det daglige tilsyn med asylmoderens arbejde, sørge for afholdelser af bazarer og den årlige juleuddeling m.v.

Asylet havde fået den grund i Fiskergade forærende, hvor nu missionshuset Brorsonsminde ligger, og apoteker v.Støcken havde testamenteret en stor grund, hvor i dag dele af Ribelund og Banegården ligger. 1874 blev denne »asylhave« eksproprieret til de nævnte offentlige formål, og det betød, at asylselskabet derved kom så meget til penge, at man nu for alvor gik igang med byggeplanerne. Man turde ikke bygge i Fiskergade, da man frygtede, det var for tæt på åen. Efter en handel med kommunen nåede man frem til at placere Asylet på den nuværende plads i Puggårdsgade.

Oprindeligt havde der været planer om at benytte en københavnsk arkitekts forslag om en »midlalderslig« bygning, som skulle kunne passe fint

til Puggård. Men planen blev for dyr. Istedet fandt man frem til et mere beskedent lokalt forslag, som medførte byggeomkostninger på »den svimlende sum« af 10.000 kr.

Hvis man ser nøjere på den holdning, som Asylets formålsbestemmelser er udtryk for, er der to ting, som er karakteristiske. For det første har Asylet et tydeligt socialt sigte, det skal være for børn af ubemidlede forældre. For det andet er der tale om, at en del af byens fremtrædende borgerskab ser det som en forpligtelse at tage sig af dem, som uden skyld hører til de svagest stillede i samfundet.

Den menneskekærlige, godgørende (filantropiske) holdning kom også tydeligt til udtryk i de to sange, der blev lavet til Asylets indvielsesfest. I den første, som kaldes børnenes sang (selv om de jo ikke har kunnet forfatte den), ser vi i de første to strofer, at børnene skildres som hjælpeløse, der lider, men de er netop ikke selv skyld deri:

Mel.: Til vor lille Gjerning ud

Fader går til Arbejd bort
Alt i Morgenstunde;
Moders Tid er ogsaa kort,
Om hun hjælpe kunde.
Brødet gi'er vor Herre Gud,
Naar vi trøstig bede,
Ile saa til Arbejd ud,
Efter det at lede!

Men saa er vi stakkels Smaa
Ene jo derhjemme,
Og det maatte ilde gaa,
Kunde Gud os glemme;
Kniv og Gaffel, Vand og Ild
Kunde nemt os skade,

Naar vor Barne-Leg blev vild,
Mens vi vare glade!

Den anden sang er de voksnes, asylbyggernes sang, hvoraf der her bringes de første fire strofer:

Mel.: Det kimer nu til Julefest

De længes op mod Skolens Glød,
Smaablomsterne, fra Jordens Skjød,
Og Barnet drømmer i sin Vaar
Om Paradisets Englekaar.

Men Nattens Kulde, Stormens Il
Tidt kvalte Blomstens første Smil,
Som Uskylds Smil paa Barnets Kind
Svandt bort for Sorg og Savn i Sind.

Derfor vi bygget har et Ly
For Sindets Væxt i Livets Gry,
At Barnet modnes kan i Ro
Til Kjærlighed og Haab og Tro.

Med Alvor gjemt bag Leg og Lyst
Skal det ved Kjærlighedens Bryst
opelskes til at øjne Lys
I Livets Mørke, Dødens Gys.

Det bemærkelsesværdige i denne sammenhæng er, at hovedformålet er »sindets vækst«, altså barnets menneskelige udvikling. Barnet skal modnes i ro og vokse til kærlighed, håb og tro. Midlet til at nå dette mål er alvor gemt bag leg og lyst. Der er altså ikke tale om f.eks. en opdragelse, der skal tilpasse børnene til erhvervsmæssige krav eller om en påfaldende disciplinær og autoritær holdning. I de to sange bliver den filantropiske holdning i

øvrigt hele tiden kædet sammen med en naiv pietistisk fromhed.

Den private godgørenhed var ikke ualmindelig i slutningen af det forrige århundrede. De menneskekærlige foreninger blomstrede frodigt, det var populært at agitere for menneskeheden, navnlig de arbejdende klassers »højnelse«. Der var altid rigeligt stof for humoristiske kunstnere som f.eks. Axel Thiess i Blæksprutten, 1899. Samtidig må man dog også sige, at den private godgørenhed i mange tilfælde var den eneste form for social sikring, som fandtes, ud over den nedværdigende offentlige fattighjælp.

Efter 2. verdenskrig blev der her i Ribe arbejdet ihærdigt på at lave et minde i byen over Jacob A. Riis, den berømte fotograf, hvis reportager fra New Yorks slum fik afgørende indflydelse på de amerikanske myndigheders holdning til slummen og de fattige. Hans tankegange stammede jo fra og stemte godt overens med den kreds, som stod bag oprettelsen af Asylet. Resultatet blev, at Asylet ændredes til Jacob A. Riis Børnehave, og Asylets bygning blev solgt til naboen, Katedralskolen.

Hvad bruger vi Asylet til

Journalist Rosenstand fortæller i Vestkysten i 1947 en erindring fra sin tid som elev på skolen om, hvordan græsklæreren fortvivlet stønnede over en elev: »Den lille Ingeborg, hun ved Gud hjælpe mig ikke, hvornår slaget ved Salamis var. Det ved de inde i Asylet«.

I mange år var de to hold elever jo altså naboer, og det kan vist ikke være helt forkert at antage, at den selvbevidste overlegenhed over for Asylets børn hos nogle af Katedralskolens elever har svaret til betalingsskoledrengens på vittighedstegningen fra Puk, 1897, hvor teksten lyder:

»Borgerskoledrengen: Ve do ha en på snuden?

Betalingsskoledrengen: Vil du tørre din næse først, skal du få én igen«.

Standsforskjøl.

Frakkelederen: Vil du tørre din næse først?
Betalingsskoledrengen: Vil du tørre din næse først, skal du få én igen«.

Ikke bare asylbørnene, men også bygningen havde i lang tid en lidt andenrangs status på skolen. Da skolen havde fået bygningen, blev den i første om-

gang brugt til bolig for unge lærerfamilier med små børn. Især i loftsetagen kan man stadig se forskellige tapetmønstre og indretninger til thekøkkener o.s.v. Senere gik man over til at bruge Asylet som klasselokaler - der var et lidt større lokale mod gaden og et lidt mindre mod Asylets gård. Desuden var der et lokale til klassikerne på 1. sal, og de små rum blev bl.a. brugt som lægeværelse og senere som redaktionslokale for Mercurius. Resten af bygningen blev brugt til bogdepot.

Da skolen blev ombygget i slutningen af 70'erne var der stærke røster fremme om at nedlægge Asylet og jævne det med jorden - man mente ikke, det var bedre værd. Bygningen forfaldt da også mere og mere. Der var dybe revner mellem klasselokalene i stueetagen - til sidst var de så store, at eleverne sendte sedler igennem sprækkerne i timerne. Mange klasser følte sig forvist, hvis de fik lokale i Asylet. Derfor fik de klasser, som boede der, på et tidspunkt lov til selv at male gangene og trapperne. Det blev en hidsig blå farve.

I år - i 1992 - er der endelig sket en ændring i Asylets status. Rumfordelingen er blevet ændret, således at vi har fået to pænt store klasselokaler. Det ene vender stadig ud mod Asylets gård og cykelstativerne. Det andet er et lyst og dejligt rum med udsigt til skolegården og Domkirken - utvivlsomt et af skolens behageligste klasselokaler. Desuden er der mellem de to klasselokaler indrettet et mindre rum, hvor man kan opholde sig i frikvartierne, eller man kan bruge det til gruppearbejde. Asylet er altså nu virkelig blevet en integreret del af skolen, så bygningen bruges til: Undervisning!

I den tid, Asylet har tilhørt skolen, har det vistnok altid været sådan, at eleverne har stillet deres cykler i Asylets gård. Hvad skulle vi have gjort uden cykelstativerne der??

Anna Margrethe Paludan

Artiklen er skrevet på grundlag af materiale fra Lokalhistorisk Arkiv på Ribe Folkebibliotek om Dr. Louises Børneasyl og Jacob A. Riis Børnehaven.

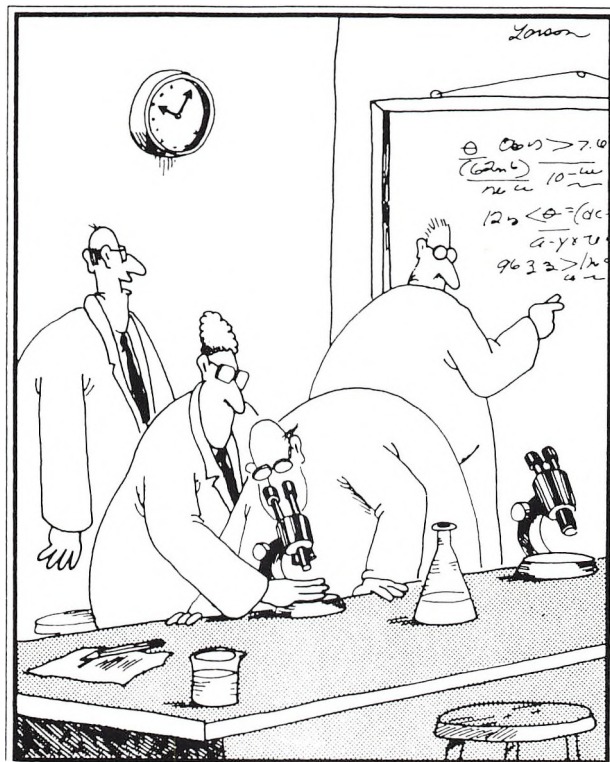

Mikroskopet

»Du kender da sagtens et Forstørrelsesglas, sådan et rundt brilleglas, der gør Alting hundrede Gange større end det er? Når man tager og holder det for Øjet og ser på en Vanddråbe ude fra Dammen, så ser man over tusinde underlige Dyr, som man ellers aldrig ser i Vandet, men de er der og det er virkeligt. Det ser næsten ud, som en hel Tallerken fuld af Rejer, der springer mellem hverandre, og de er så glubende, de river Arme og Ben, Ender og Kanter af hverandre, og dog er de glade og fornøjede, på deres måde..«. »Jeg må give dem Couleur, at de kunne blive tydelige!« siger den gamle Krible-Krable i eventyret, »og så hældte han ligesom en lille Dråbe rød Vin i Vanddråben, men det var Hexeblood, den allerfineste Slags til to Skilling; og så blev alle de underlige Dyr rosenrøde over hele Kroppen..«. (H.C. Andersen, Vanddråben 1848)

Forstørrelsesglasset i H.C. Andersens eventyr er det man i det nøgterne fagsprog kalder et simpelt mikroskop. På græsk betyder mikros »lille« og skopein »at se«. I mikroskopet bliver tingene »større end de er«. Skal tingene ikke forstørres ret meget, bruger vi i biologiundervisningen almindelige lupper, f.eks. ved blomster- og insektiagttagelse. Kræves der en større forstørrelsesgrad, må vi tage mikroskoperne i brug. Det, vi i daglig tale kalder mikroskoper, er det der i fagsproget kaldes sammensatte mikroskoper.

Ved hjælp af mikroskopet åbnes der en helt ny verden for iagttageren. Mange bliver grebet af begejstring og betagelse, mens andre synes, at det er »adr« og »ulækkert«, når før usynlige ting bliver forstørret flere hundrede gange og opleves som meget tæt på. Men af begge grupper opleves en »mikroskopitime« oftest som alt for kort - »Vi vil se mere!« Og for læreren er det af og til svært at begrænse elevernes mikroskopering til dagens emne.

”Skynd dig, Schmidt, hvis du vil se Hansens negl forstørret 500 gange.”

Naturen har jo egentlig »opfundet« mikroskopet længe før mennesket i form af regndråber, linser i dyrejøjne, gennemsigtige mineraler osv. Kejser Nero havde efter sigende en konveksformet smaragd som forstørrelsesglas. Desuden så man også, at glasperler og vandfyldte kolber og vaser havde forstørrende effekt. Men de egentlige glaslinser forekom først i det 13. århundrede, da man fandt ud af, at svagtseende kunne komme til at se bedre, når de anbragte samlelinser i små læderstropper foran

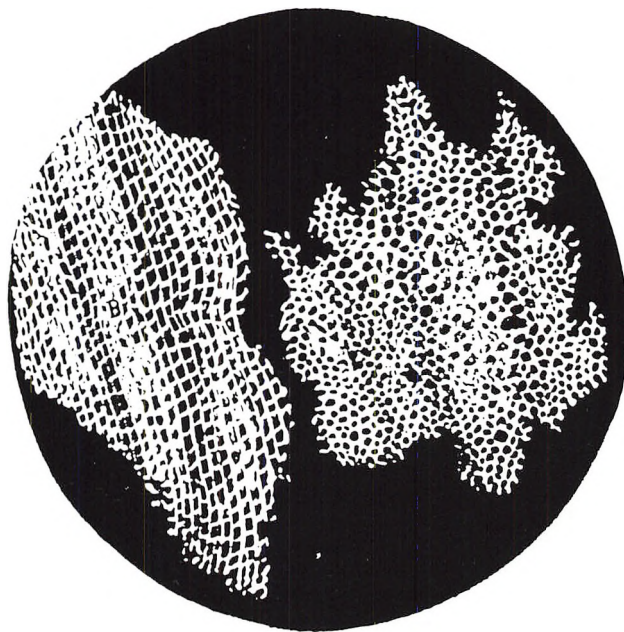

øjnene. De første briller var hermed opfundet, og en ny mode var opstået, særligt i Venedig, hvor datidens dygtigste glasmagere boede.

I det 16. århundrede fandt man ud af, at man kunne opnå en større forstørrelsesgrad ved at sætte to linser i et rør. Dermed var de første skridt taget til konstruktionen af både kikkert og mikroskop. Det første sammensatte mikroskop er sandsynligvis bygget af den nederlandske brillemager Hans Janssen i ca. 1590, og den første kikkert af den italienske fysiker Galilei i 1609. Mange nye opdagelser blev herefter gjort v.h.a. det sammensatte mikroskop. Botanikere, zoologer, geologer o.s.v. kunne nu se mange nye detaljer, som før havde været ukendte. Inden for lægevidenskaben blev den mikroskopiske anatomi grundlagt af italieneren Malpighi, der bl.a. i 1660 opdagede de små kapillærer, der forbinder blodkredsløbets arterier og vener. En helt ny forståelse af blodkredsløbet var hermed mulig.

Af datidens store mikroskopikere skal her specielt nævnes englænderen Robert Hooke, der i 1665 udgav værket MICROGRAPHIA, indeholdende 38 illustrationer af forskellige objekter, som han havde studeret i sit hjemmekonstruerede mikroskop. Mikroskopet var hele 60 cm højt og var som noget helt nyt udstyret med en indretning, der kunne belyse objektet med påfaldende lys. Hooke var den første, der anvendte ordet *celle* som et biologisk begreb, idet han beskrev de små hulrum, han under mikroskoperingen så i tynde snit af kork, som »celler«. I dag ved vi, at alt levende netop er opbygget af celler (med enkelte undtagelser, f.eks. viruspartikler)!

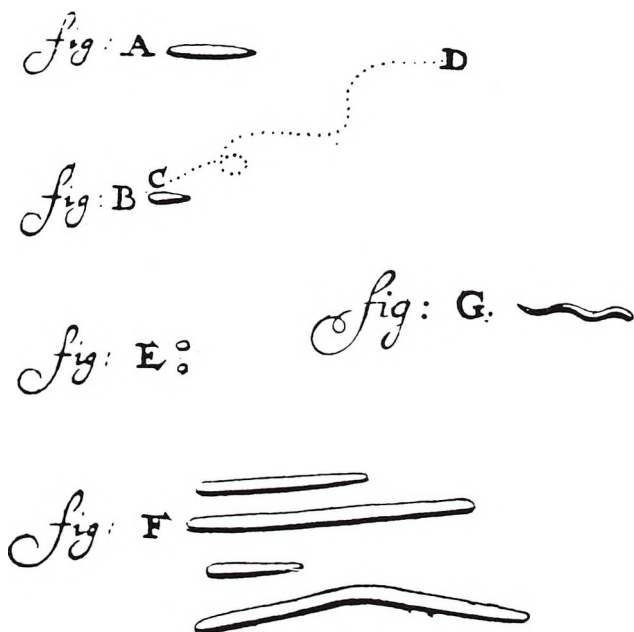
Datidens sammensatte mikroskoper var dog be hæftet med forskellige forstyrrende fejl, som gjorde, at de ikke var gode til større forstørrelser. Forskerne anvendte derfor stadig i stor udstrækning simple mikroskoper. De bedste af disse kunne faktisk forstørre op til 500 gange og linserne var små glaskugler, der ikke var større end knappe-

Hookes tegning af tynde korkskiver, i hvilken han betegner hulrummene som celler. Fra Micrographia, 1665.

nålshoveder. Den første, der virkelig gennemførte systematiske mikroskopiske undersøgelser med det simple mikroskop, var den hollandske klædehandler Anton Leeuwenhoek (1632-1723). Han fremstillede selv sine mikroskoper (i kobber, sølv eller guld), sleb selv sine linser og afslørede aldrig sin metode!

Der var næsten ingen grænser for hvad han udforskede: hudens svedporer, muskeltrævler, nerver, knoglestumper, mælk, spyt, tandafskrab, blod og sæd fra dyr, mennesker, fugle, fisk og insekter, ekskrementer (både normale og ved diaré) o.s.v. Det mest sensationelle var dog nok Leeuwenhoeks opdagelse af de ekstremt små »dyr«, som vi nu betegner som bakterier. Fra 1683 har vi den første kendte illustration af bakterier, tegnet fra tandafskrab og spyt!

Historiens først kendte tegning af bakterier. Tegnet af Leeuwenhoek i 1683, efter mikroskopering af spyt og tandafskrab.

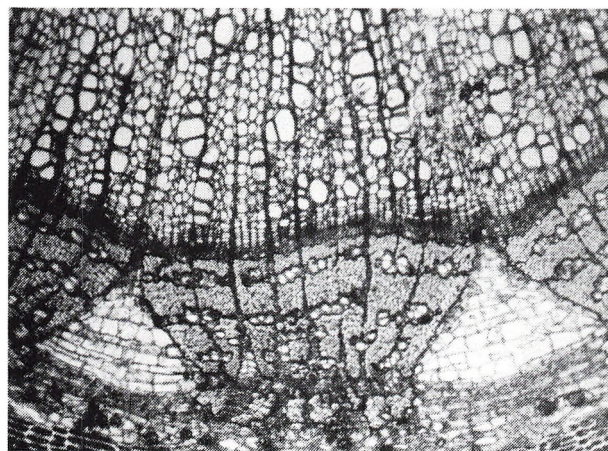
Leeuwenhoeks opdagelser med mikroskopet var så banebrydende og sensationelle, at de grundlagde helt nye videnskaber: mikrobiologi og de mindste dyrs zoologi.

Efterhånden som udviklingen skred frem inden for optikken, blev man dygtigere til at fremstille linser, og det sammensatte mikroskop er siden løbende blevet forbedret til nutidens fremragende lysmikroskoper, der med høj kvalitet kan forstørre objekter over 1000 gange. I det daglige klarer vi os dog oftest med 400 gange på elevmikroskoperne.

Den udvikling, der begyndte med luppen, er ikke standset ved lysmikroskopet; der er udviklet mikroskoper, som sætter os i stand til at se endnu finere detaljer. Den slags mikroskoper har vi ganske vist ikke på skolen, men bl.a. i skolens biologibøger præsenteres eleverne for billeder optaget

Celler i deling.

Udsnit af et tværsnit af 1-årig lindegren. Billedet er optaget gennem et skolemikroskop engang i 60'erne. Forstørret 400 gange.

fra sådanne mikroskoper, og en del elever vil nok i deres videre uddannelsesforløb stifte nærmere bekendtskab med den slags mikroskoper, nemlig elektronmikroskopet.

Lys udbreder sig som bekendt som bølger, og hvor små detaljer man kan se i et lysmikroskop (= mikroskopets opløsningsevne), begrænses af lysets bølgelængde. For at se to punkter som to, skal punkterne falde på hver sin bølge, d.v.s. at den mindste afstand, der kan være mellem to punkter, for at de kan erkendes som to, er $0,2 \mu = 0,0000002 \text{ m} = 0,0002 \text{ mm}$.

I et elektronmikroskop bruges elektroner i stedet for lys. Elektronernes bølgelængde er meget, meget mindre end lysets, og derfor er den mindste afstand, hvor man kan erkende to punkter som to, meget mindre - teoretisk set skulle man kunne se de mindste molekyler, men endnu er det ikke teknisk muligt at udnytte den teoretiske opløsningsevne i praksis.

Med elektronmikroskopet kan man optage billeder af de mindste detaljer i en celle, fordi man kan komme op på meget store forstørrelser, op til en forstørrelse på 1.000.000 gange, d.v.s. at hullet i en A4-blok, der blev forstørret tilsvarende, ville få en diameter på 5 km, eller dette punktum . ville få en diameter på 500 meter!!

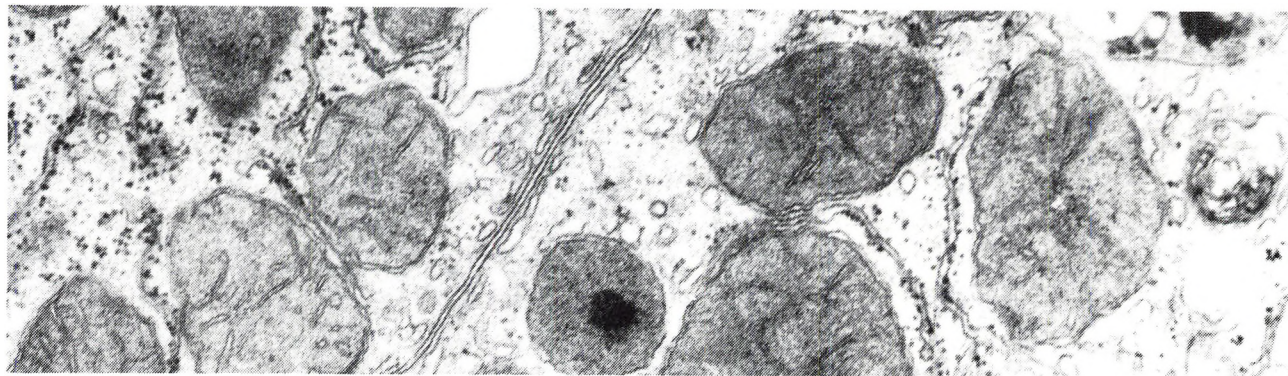
Det begyndte med en enkelt glaslins - et helt classesæt kan ligge i en katederskuffe - dernæst kom lysmikroskopet - et classesæt fylder et par skabe - men stadig er det eleven, der laver præparatet og drejer på knapperne. Som det seneste led i udviklingen er så kommet elektronmikroskopet, der er et så avanceret og dyrt instrument, at det kun findes få steder i landet og betjenes af eksperter; og eleverne må nøjes med billeder fra elektronmikroskopet.

At begejstringen over mikroskoperne ikke har været lige stor hos alle fremgår vel med al ønskelig tydelighed af følgende citat:

»Med Naturvidenskaberne kan det slet ikke hjælpe at indlade sig. Man staar der værgeløs og kan aldeles ikke controlere. Forskeren begynder strax at adspredde med sine Enkeltheder, nu skal man til Australien, nu til Maanen, nu ned i en Hule under Jorden, nu Fanden i Vold i Røven - efter en Indvoldsorm; nu skal Teleskopet bruges, nu Mikroskopet: Hvo Satan kan holde det ud!«

(Søren Kierkegaards Papirer, 7.bind I. afd.).

Birgit Bro og Jørgen Baungaard Hansen

Udsnit af leverceller forstørret ca. 50.000 gange.

EDB

EDB-undervisningen i gymnasiet begynder i 1.g. Den består af en generel indføring i emnet i form af et kort fælleskursus. Den opfølgende undervisning foregår i de enkelte fag. Computerundervisningen bliver således integreret i det faglige arbejde. Det giver samtidig eleverne mulighed for at betragte den nye teknologi ud fra mange forskellige synsvinkler - såvel humanistiske, samfundsfaglige som naturvidenskabelige.

Hvis man ønsker at »komme om bag« brugersiden, d.v.s. ønsker at lære hvorledes programmerne fungerer, og hvordan man selv kan lave dem, er det også muligt at vælge datalogi som et selvstændigt fag.

I det følgende vil vi først og fremmest se på, hvorledes humanisterne forstår og anvender EDB. Der findes allerede en del litteratur om emnet. Lad mig citere fra et af dansklærerforeningens nyeste værker:

»Når det drejer sig om unges forhold til computere, er kønsforskellen meget markant. Det er først og fremmest drenge der fascineres af computere, hvilket igen kan forklares psykologisk ved drengens socialisationsproces. Drenge bliver fascineret af computere, fordi de ikke ligner de kvindelige karakterer og deres traditionelle træk som ømhed, kærlighed, omsorg, forsorg, forståelse og derfor truer hans identitet som mand. Men drenge bliver også fascineret af computeren, fordi forholdet til den dybest set er aggressivt og konkurrencepræget og således i overensstemmelse med de egenskaber som drenge formodes at forsøge at bygge en identitet op på«.

(s.45 - Ib og Ulla Bondebjerg: Medier og samfund - 90ernes samfund. Borgen/dansklærerforeningen 91)

Pseudovidenskabelige og kønspolitiske dæmoniseringer af computeren og dens anvendelsesmuligheder findes lige fra Arnold Schwarzeneggers

Terminator 3 til dansklærerforeningens udgivelser.

Sådanne udtalelser er jo blot med til at cementere de fordomme vi har.

Men hvordan ser computervirkeligheden ud i ly på Ribe Katedralskole?

Klarer drengene sig bedre end pigerne?

En af 1.y's første skriftlige opgaver er at skrive dagbog på tirsdag. Det er Nationalmuseet, der har opfordret alle til at skrive. Vi sender dem et helt classesæt.

Opgaven skrives på skolens IBMcomputere med DSI tekstbehandlingsystem 2.0. Der er ikke computere nok til alle 28 elever i computerlokalet. Flere piger holder sig lidt tilbage, mens mange af drengene straks sætter sig til bords og venter på at få serveret. Er det computerens maskuline udstråling, der får pigerne til at holde sig tilbage, eller er det drengenes bordskikke?

Læreren griber ind og fordeler sol og vind lige. Og nu viser det sig, at pigerne er mindst lige så gode til at arbejde med tekstbehandlingsystemet som drengene, måske endda lidt bedre. Flere af pigerne har gået til maskinskrivning.

De fleste af eleverne skriver i deres dagbog om kemitimen med Birgit Bro. Et computerprogram simulerer kemiske reaktioner. Et pointsystem belønner de elever, der hurtigst kan sætte de kemiske processer i gang på skærmen.

For en gangs skyld et »aggressivt og konkurrencepræget« computerprogram.

Hvordan reagerer eleverne? De er begejstrede og fascinerede. Trine skriver i sin dagbog:

»I den næste time havde vi kemi, men der var vi i datalokalet, hvor vi skulle lave og skrive navne på forskellige stoffer. Min veninde Tanja og jeg slog alle rekorder, ved at få det største antal point«.

EDB vil utvivlsomt i løbet af få år medføre store

strukturændringer i gymnasieundervisningen. Her er det efter min mening ikke de avancerede programmer, der vil få den største betydning. En simpel og »uskyldig« ting som almindelig tekstbehandling vil medføre de første store ændringer. Alle fag - især efter indførelsen af 3.årsopgaven - er afhængige af en velfungerende skriftlig fremstilling. Tekstbehandlingen ændrer selve skriveprocessen - tekstfremstillingen er ikke længere i samme grad en kausal proces, hvor det er relativt vanskeligt at rette i det, der allerede er skrevet. Rettelakken og de næsten ulæselige overstregede kladder skiftes ud med blok og slettefunktioner, der gør det muligt lynhurtigt at omrokere afsnit og slette/omformulere ord og sætninger. Flygtige ideer - kreative »gale« tanker kan prøves af, uden at det samlede overblik mistes; for teksten står altid klar og overskuelig på skærmen.

Og hvis et sæt ideer viste sig ikke at kunne holde, kan man altid vende tilbage til en tidligere version (sikkerhedskopi) af teksten.

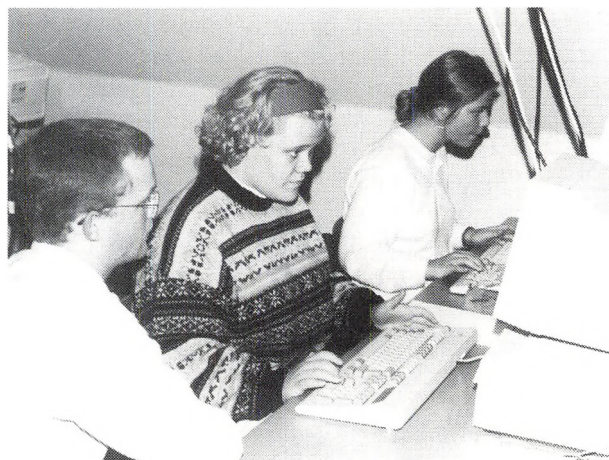
Tekstbehandling kan således sammenlignes med at arbejde i ler, hvor tekstmassen hele tiden kan omformes, nedbrydes eller gendannes - »opdateres« med den indsigt og viden man har i dag, men ikke havde i går. (På samme måde kan vi sammenligne den traditionelle skrivning med billedhuggerens arbejde.)

En undersøgelse i folkeskolens 10.klasse viser, at elever, der anvender tekstbehandling i deres stile, i gennemsnit får et point højere end de af deres kammerater, der anvender de traditionelle metoder.

Det er imidlertid endnu ikke muligt at anvende tekstbehandling til studentereksamen. Derfor vil elever, der udelukkende har arbejdet med tekstbehandling, ikke være optimalt »gearet« til studentereksamen i dansk stil. Da jeg umiddelbart før

studentereksamen bad de 3.g elever, der konsekvent havde brugt tekstbehandling, om at skrive de sidste stile med »håndkraft«, var resultatet en iøjnefaldende forringelse af præstationen.

»Usamtidigheden« mellem nye undervisningsformer og redskaber og en eksamenform, der ikke altid kan følge med, kommer vi ganske sikkert til at

mærke mere til de kommende år. De første årsprøver, hvor EDB har spillet en central rolle, har dog været en succes. Sidste år iværksatte fransk en alternativ årsprøve i samarbejde med Vejen Gymnasium formidlet over et datanetværk. »Hvordan vil Ribe by i fremtiden være påvirket af et ja eller et nej til EF-unionen«.

Således lød opgavetitlen. Datanetværket blev brugt til kommunikationen mellem skolerne, og samtidig hentede eleverne information om EF fra den franske database Minitel. Et andet netværk - Sesame - giver mulighed for, at eleverne kan kom-

munikere med skoler i f.eks New Zealand, USA eller Afrika.

Databaserne - den elektroniske polyhistor - hjælper lige nu 3.g elever med at finde litteratur til deres 3.årsopgaver. Her er det først og fremmest Kommunedata, der bliver brugt. Her kan vi søge målrettet efter de bøger, der kan danne grundlag for en opgave om Maos Kina eller termodynamikkens tredje lov. Men vi kan også bestille bøger hjem direkte på skærmen fra SOL - Århus Statsbibliotek eller bestille film hjem fra Statens Filmcentral.

I formning har eleverne allerede i lang tid arbejdet med grafik og multimedieprojekter.

I musik har det første valgfagshold (mellemniveau) været til studentereksamen i en lydproduktion lavet på en musikcomputer.

Computerne har selvfølgelig i lang tid været værdifulde redskaber i de naturvidenskabelige fag.

Det interessante er, at det nu ser ud til, at EDB også er i færd med at »opdatere« de humanistiske fag. I denne sammenhæng er det også værd at bemærke, at der er opstået nye kommunikationslinier mellem de naturfaglige og humanistiske lærere. Mange naturfaglige computerkyndige på skolen har beredvilligt brugt deres tid på at føre deres humanistiske kolleger ind på områder, der før var underlagt »ohms lov«.

Sidder vi humanister i en trojansk hest?

Gunnar Mühlmann

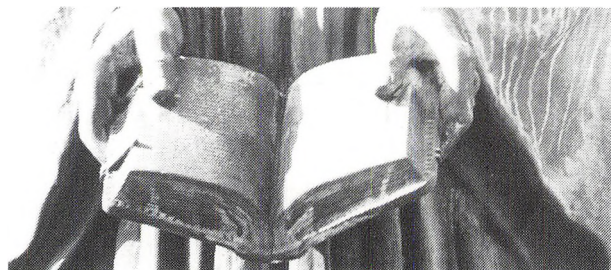

En Engelsk - engelsk ordbog, hvad er det?

Gymnasiebegynderne bliver udsat for mangt og meget i de aller-første dage af 1.g; nye mennesker, nye bygninger, nye fag, nye bøger. Selv i et »gammelt« fag som engelsk bliver alle 1.g'ere konfronteret med en ny, meget tyk bog på hvis omslag der står: »Longman. Dictionary of Current English«. Læreren må forklare, at Longman er et forlag, og at »contemporary« betyder »nutids-«! Altså står der »Longmans ordbog over nutids- engelsk«. Det er nærliggende at slå glosen »contemporary« op, når det nu er en ordbog man har ved hånden. Opslaget giver os en forklaring på engelsk! Altså: her er en engelsk - engelsk ordbog. Hvad skal man dog med den? tænker en og anden blandt eleverne. Alle kender jo de røde ordbøger: Dansk - engelsk og Engelsk - dansk. Er de ikke nok? Hvor indviklet kan det dog ikke blive at gå i skole.

Læreren synes, man skal lave nogle »øvelser« i den tykke ordbog. Derefter står den roligt på sin hylde et par dage. Så er der en, der vil vide hvorfor det hedder »Trivial Pursuit«. »Almindeligt ordbogsopslag giver sådan noget som »dagligdags forfølgelse« - Det kan ikke være meningen. Det kan spillet da ikke hedde. Der er en historiekyndig i klassen som kender »Life, liberty, and the pursuit of happiness«. Betyder det så »forfølgelse af lykken«? Det giver heller ingen mening. (Den røde ordbog kunne have hjulpet os her. Den har: »stræben (efter f.eks. happiness)« men så langt havde eleven ikke læst. Vi prøver Longman: »pursuit. 1) act of pursuing. The police car raced through the streets in pursuit of another car. 2) an activity to which one gives one's time«. Snart bliver det klart, at »Trivial Pursuit« betyder sådan noget som »Uhøjtideligt Tidsfordriv«.

Da eleverne nu har fået begyndt at bruge den tykke engelsk - engelske ordbog er det nemt at blive ved. Gæsteeleven siger »turn around« hvor

vores elever ville sige »turn round«. Ordbogen bekræfter, at gæsteeleven bruger det amerikanske udtryk. Han er faktisk også fra USA. »Cottage« betyder »a small house in the country« d.v.s et »bondehus« - ikke en »hytte«, der giver helt andre associationer.

»Succeed« er svært at bruge. Ordbogen - den tykke - har en lang række eksempler, og har også en henvisning til artiklen om »can« og »could«. Opslag på »anything goes« giver en lang række faste udtryk med »go«. De er nyttige at kende - og så videre, og så videre. Det varer ikke længe før eleverne ved, at når jeg siger, »Tag lige ordbogen«, så mener jeg den engelsk - engelske. Hvad skal vi så gøre ved de røde ordbøger? Dem skal vi da beholde. Det er kun når eleverne misbruger dem og læser dem forkert, at jeg svinger mig op til at sige, at de burde smides væk eller brændes! Alle tre ordbøger er nyttigt værktøj i engelsktimerne.

Den ensprogede ordbog kender vi jo allerede fra dansk »Nudansk Ordbog«. Når vi snakker om det i klassen bliver eleverne ret glade for sig selv. Når de er så vidt i faget at de kan bruge en »Nu-engelsk ordbog« kan det ikke stå så ringe til med deres kundskabsniveau. Det gør det heller ikke - og vi arbejder flittigt videre med vores tre ordbøger ved siden af teksterne.

Inger Marie Dahl

Idrætsholdet på kanotur

Idræt med mere

Ved at vælge idræt på mellemniveau får man en alternativ måde at afprøve såvel egne kræfter som evnen til at samarbejde på. Her gælder det om at bruge kroppen hensigtsmæssigt under forhold, der ikke nødvendigvis er indstuderet. En sådan intuitiv følelse, hvor alle er ligestillede, er med til at udvikle et kammeratskab. Og det var netop dette, mellemniveauholdet oplevede i forbindelse med det selvvalgte idrætslige emne »Friluftsliv«.

Kanoturen

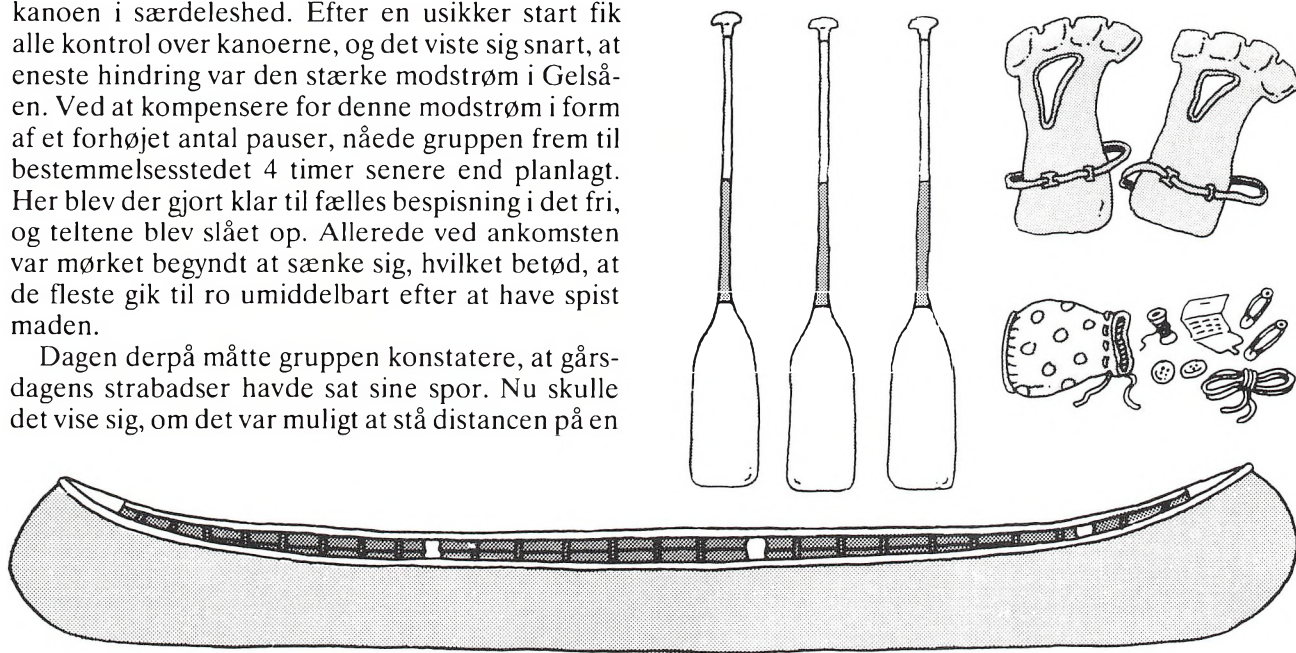
Forberedelserne var få og forventningerne store, da 13 elever og 1 lærer fra idræt mellemniveau mødtes en solskinsmorgen i september. Det var en kombineret kano- og overlevelsestur med henblik på at blive fortrolig med naturen som helhed og kanoen i særdeleshed. Efter en usikker start fik alle kontrol over kanoerne, og det viste sig snart, at eneste hindring var den stærke modstrøm i Gelsåen. Ved at kompensere for denne modstrøm i form af et forhøjet antal pauser, nåede gruppen frem til bestemmelsesstedet 4 timer senere end planlagt. Her blev der gjort klar til fælles bespisning i det fri, og teltene blev slået op. Allerede ved ankomsten var mørket begyndt at sænke sig, hvilket betød, at de fleste gik til ro umiddelbart efter at have spist maden.

Dagen derpå måtte gruppen konstatere, at gårsdagens strabadser havde sat sine spor. Nu skulle det vise sig, om det var muligt at stå distancen på en

hjemtur, der antagelig var knap så hård. Turen forløb uden problemer, og ankomsten til Ribe Katedralskole lige over middag fortalte, at modstrømmen havde betydet, at det var muligt at tilbagelægge strækningen på 1/3 af søndagsturens 10 timer.

I dag ser idrætsholdet tilbage på en veloverstået tur, der på trods af anstrengelserne var en oplevelse, som indfrie de på forhånd stillede forventninger. Kanoturen skal ikke opfattes som værende dækkende for de aktiviteter, der kunne foregå på idræt mellemniveau men kun som et eksempel herpå. Idræt mellemniveau kan varmt anbefales til alle, der er interesserede i fysisk udfoldelse og en afvekslende timeplan.

Claus Dahl og Allan Lundgaard, 3z

Med 1.z i København

Med FDF og FPF's bycenter i Rysensteensgade som base indtog 1.z i midten af september København. Hovedstaden var valgt af to af klassens lærere som stedet for årets lejrskole.

Målene med lejrskole for 1.g-klasserne er dels at lære hinanden at kende gennem andre situationer end den daglige undervisning, og dels at arbejde og opleve på andre måder end via bøger og skærme (TV, video eller EDB).

Nogle af eleverne kender hovedstaden på kryds og tværs, mens andre kun har været der en enkelt gang. De har måske været der på gennemfart på vej til et sted uden for landets grænser. Derfor har eleverne vidt forskellige ønsker og forventninger til turen og dens indhold.

Museumsbesøg

Turens første besøg gik til Nationalmuseet med dets nye lækre fremtoning efter ombygning og restaurering for mange millioner kroner.

Et lysbilledforedrag og gennemgang af fund, samt mulighed for at røre ved rekonstruktioner af ting fra vikingetiden, gav os en god introduktion til museets historiske udstillinger. Desværre var mange af fundene fra vikingetiden udlånt til særudstillingen i Paris.

Der var imidlertid meget andet at kigge på. Udstillingen »Rejsen« fortalte om menneskets trang til at udforske verden og sig selv gennem rejsen. Mottoet: »At rejse er at leve«, blev bekræftet gennem mange af de udstillede genstande. F.eks. souvenirs, som hjælper den rejsende med at huske efter hjemkomsten. Samtidig forsøgte udstillingen at vise, hvad menneskets motiv med at rejse er. Gennem rejsen lærer man andre at kende og ikke mindst sig selv og sine grænser.

Derefter besøgte vi Frihedsmuseet, der var en rejse til en fortid, som ligger tættere på vores tid,

og hvor mange af de udstillede genstande stadig kan ses i brug. Opfindsomheden i modstandskampen under 2. verdenskrig var stor. En tid, hvor kampen for et frit og demokratisk Danmark kostede en del danskere livet, er vigtig at vise eleverne som et led i dannelsen af en historisk bevidsthed.

Det Kongelige Teater

Der var ikke mange af eleverne, som havde været i teatret. Mange af dem havde dog lyst, så selv om det var frivilligt, valgte 16 elever at tage med. Stykket »Den Indbildt Syge« viste sig da også at være den store oplevelse, som vi havde forestillet os. Teatrets bygninger var i sig selv oplevelsen værd. Når man med skolerabat kan komme ind for 40,- kr., er det jo billigere end at gå i biografen.

»Den Indbildt Syge« var en blanding af teater, ballet og opera, så vi fik en »tre-i-en«-forestilling. Hovedrollen blev spillet af Jørgen Reenberg, hvilket han gjorde suverænt.

En stor oplevelse som varmede os på vej hjem gennem gågaderne i silende regn.

Dansk Industris Vugge

Onsdagens vandretur langs Mølleåen nord for København i Jægersborg Hegn, gav os både en lille pause fra storbyens forurening og stress, og en masse smukke synsindtryk. Skoven var i fuld gang med sin forandring mod efterårets farver. Dansk industris vugge er Mølleådalen blevet kaldt. Her opstod de første vanddrevne møller, som skabte energi til de gryende industrivirksomheder. Sporene efter de første danske industrivirksomheder er der stadig, bl.a. i Brede, hvor Nationalmuseet har sine lokaler i tidligere industrilokaler. Museet har planer om at levendegøre møllerne og de gamle virksomheder, men det var desværre ikke igang nu, fordi Nationalmuseet er under ombygning.

Vi fik et billede af dette Danmark, som ligger smukt og giver tunge, trætte ben, når man følger stierne langs åen til fods. De medbragte madpakker blev nydt i fulde drag ved Rådvadmøllen.

Senere viste det sig desværre, at Frilandsmuseet, spredt over et stort område tæt ved Lyngby, var næsten uoverkommeligt efter den lange gåtur.

Pilfingrenes Paradis

Med opgaver om Pythagoras læresætning og fremvisning af, hvad der sker, når helium og brint bræn-

des af, fik vi nogle gode erfaringer med fra Eksperimentariet. Dette er »pilfingrenes paradis«, hvor man ikke skal lade tingene stå, men tværtimod helst røre, lugte, føle, mærke, regne og tænke etc. for at få noget ud af besøget. Målet er, at man undrer sig og stiller spørgsmål til de forsøg man præsenteres for. Her kan man få sin nysgerrighed stillet. Her kan man rejse i videnskabens verden.

Rundtur på Christianshavn

Fredag inden hjemturen tog vi på besøg på Christianshavn og på Christiania. Christianshavns Kanal og bydelens blanding af gamle og nye huse minder os om Amsterdam. Der ligger mange gamle sejlskibe, som sikkert kunne fortælle mange historier fra den store verden, hvis de kunne tale.

Christiania, som alle har hørt om, og som alle har en mening om uden at have været der, gør indtryk. Der er åbenlys hashhandel på gaden og gamle faldefærdige huse side om side med fantastisk bygningsværker. Opfattelser og fordomme bekræftes eller afkræftes.

Vi er kommet lidt tættere på en ukendt del af den virkelige verden på godt og ondt.

Hjemturen

På vej hjem i toget ser vi marker og huse passere forbi. Heldigvis har vi stadig en færge mellem Sjælland og Fyn. Her får vi tid til at føle, at vi rejser. Her kan vi nå at ryste storbyens jag ud af kroppen, og samtidig forsøge at fordøje nogle af de oplevelser vi har haft på turen. Og så er der jo også mulighed for at købe en burger og en cola.

Eleverne er blevet rystet godt sammen på turen, parate til undervisningen mandag morgen. Lidt mere en klasse end tidligere.

Claus J. Jungersen og Finn N. Laursen

Ripensere i Rom

I 1991 fra den 29. september til den 4. oktober havde daværende 2.a besøg af en klasse og to lærere fra Liceo Classico Giulio Cesare i Rom. Selv om de 22 italienske elever var noget yngre end de danske og til tider talte meget højt på italiensk, var de meget charmerende og søde at have på

besøg, og vi glædede os allerede til vores genvisit i Rom. Imens de italienske gæster var i Danmark, lagde vi på et fælles week-end ophold på Mandø rammerne for vores besøg i Rom. Vi udtrykte ønske om at studere Italiens historie fra oldtiden til vore dage - særligt forholdet mellem kejser Augu-

Statue af den romerske kejser Augustus (19 f.kr.). Statuen udtrykker med den løftede arm og det stærke blik, at den romerske kejser behersker verden.

Fremstillingen af Mussolini på et postkort, udgivet i anledning af hans 100 års fødselsdag, viser hvordan Mussolini ser sig selv som kejser Augustus' arvtager.

stus' propagandapolitik og Mussolinis - og vi ville gerne vide noget om moderne italiensk politik. Vi aftalte, at besøget skulle finde sted fra den 21. til den 28. marts 1992.

Så kom der gang i de praktiske forberedelser, vi traf aftale med Iversens Busser i Ribe om at køre non-stop til Rom på et døgn. Samtidigt tog vi fat på de faglige forberedelser. I historietimerne arbejdede klassen med Italiens historie fra 1880 - Italiens samling til vore dage - og i latin med de synlige rester af det antikke romerske imperium, særligt Forum Romanum - og vi glædede os til turen.

Fredag den 29. september kl. 17.00 - næsten lige efter terminsprøven - indtog vi vore pladser i bussen godt udstyrede med dyner, puder, mad og drikke til en lang og hyggelig tur. Vi havde to chauffører med, der skiftedes til at køre - så vi kunne nå Rom i løbet af 24 timer - og det gjorde vi, dog med en times forsinkelse, fordi vi ikke kunne finde fra motorvejen ind til gymnasiet i Rom.

Endelig holdt vi på Piazza Trasimeno, og der stod de alle, mødre, fædre og børn og ventede!

Som vi senere skulle opleve det mange gange, udfoldede den italienske hjælpsomhed sig med det

samme. Alle var fulde af gode råd og anvisninger på, hvor og hvordan vi skulle parkere vores bus. Vi blev fordelt i vores værtsfamilier og drog spændte hver til sit. Og vi blev *beværtet*, vore værtsfolk havde tænkt på og sørget for alt! De havde arrangeret og betalt alle udflugter, museumsbesøg, rundvisninger, restaurantbesøg m.m. Vi var ganske overvældede over deres gæstfrihed og rundhåndethed. Den italienske livsstil - familiens store betydning, et gammeldags kønsrollemønster, hvor pigernes færden stadig overvåges nøje - og de nye madvaner diskuteredes livligt - det er svært for en dansker at forstå, at man i Italien spiser wienerbrød eller sandkage til morgenmad!

I de fleste familier kunne konversationen klares nogenlunde uhindret på engelsk, og vi undrede os over, at politik ikke interesserede særligt mange, selv om det var få dage før valget. Heller ikke tilknytningen til den katolske kirke prægede den italienske hverdag i familierne, hvad mange af os nok havde forventet.

Det officielle programs første punkt var at besøge vores udvekslingsskole. Vi fulgte vore værtselever i engelsk, latin og græsk og var noget forbløffede

de over skolens dårlige standard i materiel hense-
ende, men også forundrede over undervisningsfor-

men. Der var meget lidt kontakt mellem lærer og
elev. Eleverne blev hørt på skift i dagens lektie -

stående ved deres stol! Kunne de undgå at blive
hørt eller at høre efter, gjorde de det. En af skolens
tidligere elever gennemgik dog Italiens politiske
system for os - det var et yderst kompetent og
velformet foredrag, som vi fik meget udbytte af - så
noget har de da lært!

Vi blev af vore værtsfolk vist rundt overalt i
Rom, og de havde ombyggeligt forberedt oplysning-
er om alle stederne; desværre gik en del af deres
foredrag tabt i Roms larmende trafik og deres lidt
ubehjælpssomme engelsk - så gik det bedre på Fo-
rum Romanum, hvor dansk var hovedsproget -
emnerne godt forberedte hjemmefra - og trafikken
gået i stå!

Øg så var der regnvejret! Hvis vi overhovedet
kan tale om skuffelse på vores tur, så var det over
vejret - det regnede flere gange, og meget. Vores
store tur ud i etruskerlandet med besøg i de berøm-
te grave med vægmalerier druknede i regn, og
lysten til at vandre ad de gamle gader i Vulci, som
er mærkede af først etruskernes så romernes
skridt, var ikke stor, vi gjorde det dog! Men én
betagende oplevelse gav uvejret os. Vi vågnede en
morgen, hvor himlen var bleg-lyserød og alt i Rom:
biler, bænke, tasker og overtøj var dækket af me-
get fint sand. Blæsten havde bragt sandet fra Saha-
ra og regnen skyllet det ned i den store by.

Sådan var vore oplevelser mange og forskellige
og glæden over at være i Rom stor. Vi kunne
ærligt og oprigtigt den sidste aften, hvor vi alle var
inviteret til stor middag med dans, udtrykke vores
store glæde og taknemmelighed over den gæstfri-
hed, vi havde mødt. Vi er alle enige om, at en
sådan udveksling med elever fra et andet land,
hvor man får lejlighed til at leve med i den almin-
delige hverdag, giver stort udbytte og mange erfa-
ringer, der kan bidrage til at nedbryde fordomme
landene imellem - og den fortsatte brevveksling

mellem elever i 3.a på Ribe Katedralskole og elever på Giulio Cesare i Rom holder forbindelsen mellem Ribe og Rom vedlige.

*På 3.a's og egne vegne
Ejner Vilstrup og Annette Vind*

Et år i Mexico

Nutildags er et års udvekslingsophold i udlandet en så almindelig foreteelse, at jeg egentlig undrede mig over, hvorfor jeg blev opfordret til at delagtiggøre Katedralskolens sønner og døtre i min udgave af et sådant og ovenikøbet i det ærværdige årsskrift. Trods al den udfaren til alle egne af Jordkloben, der foretages af vor generation har de klassiske rejseskildringer altså alligevel bibeholdt en svag duft af fortryllelse og magnetisk tiltrækning. Det er godt at vide.

Ikke desto mindre vil jeg med ovennævnte viden om udvekslingseventyrets hastige afmystificering i baghovedet *undlade* at komme alt for meget ind på de problemer, en europæer i almindelighed og en skandinav i særdeleshed uvægerligt må komme ud for ved ankomsten til og under det daglige liv i Mexico.

I stedet vil jeg snarere berette om landet i sig selv, for mens problemerne, der opstår i forbindelse med udveksling (som kan inkludere hjemve, en fornemmelse af isolation og mangel på forståelse, ikke at være i stand til at leve i overensstemmelse med de lokale skikke etc.) altid er nogenlunde ens, er kulturen det naturligvis ikke, og har tusind andre udvekslingsstudenter end skrevet i dette blad om de evindelige ovennævnte problemer, det være sig i Thailand, Indonesien eller Østafrika, så er det da altid værd at håbe, at der endnu ikke er skrevet om Mexico, så at der i hvert fald vil være tale om et vist mål af »nyhed« i denne artikel i forhold til de utallige foregående.

Altså til sagen: Mexico - det vil sige Mellemamerika, det vil sige Toltekernes, Mayaernes og Aztekernes fortidige domæne, det vil sige endeløse ørkener og frodige regnskove, det vil sige store hatte, lovløshed, siesta, fiesta og tequila - ikke sandt? Jo, lige præcis. Undertegnede forbløffedes ved ankomsten til det kæmpemæssige land over, hvor

sande alle myterne viste sig at være. Mexico er macho, cowboys, slyngler og guitarspil under balkonerne i de sene nætter. I Mexico fås næsten alt, undtagen ro og orden.

Det officielle navn er Mexicos Forenede Stater (Estados Unidos Mexicanos), og stater er der et væld af: Veracruz, Chihuahua, Guerrero, Hidalgo, Tabasco, Yucatan for at nævne nogle af de mest kendte - hver så forskellig fra de andre, som drejede det sig om separate lande. Jeg selv boede i de elleve måneder, opholdet varede, i en meget sydligt beliggende stat, Oaxaca, faktisk republikkens fattigste, hvis befolkning for hele fyrre procents vedkommende består af ublandede indianere, og det er jo forbavsende på et så tidligt koloniseret sted. Cortez dukkede jo allerede op omkring 1519, men selv denne vilde erobrers kunne ikke ganske få bugt med Oaxacas indianere, der også - som de eneste - indtil hans komme havde formået at holde de imperialistiske aztekere på afstand og endnu havde deres eget styre i behold - disse indianere kaldte sig zapotekere, og et højt procenttal af Oaxacas »ægte indfødte« taler endnu deres gamle sprog (hvoraf jeg i øvrigt lærte et par brokker - som »Dischgischl«, der betyder »tak«, og »vesta nak n-gutlol« - »du har smukke øjne« m.m. Ganske pudsigt).

Dernede i syden er man langt mere konservativ end i det USA- påvirkede Nord, som man forresten betragter med en vis foragt - »de skøre nordfolk« - og mistro. De gamle traditioner holdes mere i hævd, det er her, man finder de gigantiske landsteder og paladser, hvor nogle ganske få rige tænder cigaren i pengesedler, som de usle tjenere får lov at holde for dem, til de brænder fingrene. Eksempelvis kan nævnes, at jeg i min anden familie (jeg så mig nemlig nødsaget til at skifte en gang - oh! Et typisk udvekslingsproblem) nød godt af et

»palads« med kølige sale, trådløse telefoner, utallige fjernsyn og videomaskiner, 4 biler og ikke mindst de mange tjenestefolk, der stod til disposition: Kokkepige, havemand, politivagt, rengøringskone og stuepige, vaskekone og privatchauffør. Man kan så betragte en sådan tilværelse som mageløs eller sygelig alt efter behag; jeg må indrømme, at jeg nød den, mens den stod på, men alligevel i længden måtte længes efter mere »almindelige«, jordnære forhold som hjemme i Danmark. Jeg måtte til stadighed skamme mig overfor de mange tiggere i gaderne, når jeg fræsede rundt med min fætter i hans skinnende røde, åbne sportsvogn (ægte model fra 57). Jeg lærte desuden af mit ophold, at de mest afstumpede og ulykkeligste mennesker ofte fandtes blandt de rige, og at de, der tog smukkeste og varmest imod mig, var de fattigste - for en familie på bedsteforældre, forældre og otte børn, der solgte håndsyt tøj på gaden og sov på den hårde jord, gav mig gavmildt af deres sparsomme måltid og tog mig til sig som en datter af huset (eller skulle jeg sige rønnen), mens jeg i min første familie, der absolut ikke var i penge-nød, faktisk blev sultet. En lang historie... men er det ikke grotesk? Måske er der alligevel noget i ordene om, at penge fordærver menneskesjælen. I hvert tilfælde blev jeg gang på gang konfronteret

med oplevelser, der tydede på det. Jeg opdagede, at disse simple, ukomplicerede mennesker, der lever på de grønne bjergskrån timer og aldrig har set et træk-og-slip- wc eller en telefon, er i besiddelse af en forunderlig umiddelbar varme, vi her i landet synes at have mistet, en herlig naivitet, med hvilken de modtager den fremmede, der har mod til at træde ind i deres stråtækte lerhytte. Hvad der så absolut er umagen værd. Mens mange (jeg ønsker ikke at generalisere for meget, blandt andet må det nævnes, at min familie nr. 2, der var stinkende rig, bestod af nogen af de kærligste mennesker, jeg i mit liv har mødt; jeg holder usigeligt meget af dem og vil aldrig glemme dem) af dem, der var rigere end en dansker nogensinde kan gøre sig håb om at blive, manglede den evne til at holde af, som vi danskere i almindelighed ejer. Sært - men sandt. Så kan man mene derom, hvad man vil. Jeg vil blot slutte af med at sige, at mit eventyr har givet mig endnu mere appetit på at tage ud i det store Fremmede, end jeg havde før, men at det også har gjort mig lykkelig ved at være dansker, for få steder på Jorden er vi unge så frit stillet og har så mange muligheder som her i Skandinavien. *Viva Dinamarca.*

Karen Maria Pontoppidan, 2a

Verden i skabet

Ribe Katedralskoles etnografiske samling

Klassen tom. Skoledagen forbi. De sidste råb i gangene. De fleste stole oppe. Kridtstøv. To papirkugler på gulvet, en tom flaske, en glemt kuglepen. Udklip på opslagstavlen om en truende orkan i Bangla Desh, om det nye Europa, om mangel på regn, om vulkanudbrud og om sult i Afrika. Om forklaringer på vulkaner, cykloner, sult og mangel på regn. Et kort over Stillehavet, halvt trukket ned. Vintereftermiddagens lys lavt ind. Det når det høje, hvidmalede skab.

På bagklædningen sidder tykt vinrødt papir med gyldne mønstre. På hylderne står store trækasser med malede symboler for Kina, Sydamerika, Islam, Polarlandene. Kasserne er fyldt med ting fra verden. En meterlang stav med trekantede, spidse Højtænder bundet på i lange spiraler. En stor vifte af Argusfasanens halefjer. En gammel mand i kjortel, skåret i grå sten. To bittesmå silkesko til sammenbundne fødder. Et par brede sandaler af siv. Kaptajnens ting.

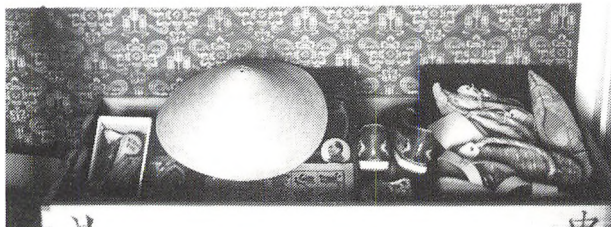
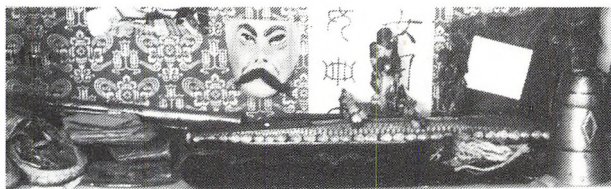
En tung, gylden klokke af messing, en jernpande med et brød, flasker med frø, cigarkasser med tørre blade, et forlader-gevær indlagt med perlemor, en daggert i metalskede med et slidt bælte ved, en ildvifte, en håndtén af træ. Edelbergs ting.

En drejet skål af mørkt træ fra Tibet - endnu fedtet af smør, man kom i teen. Storbladet grøn te, presset i murstensform, kommet over bjergene fra Kina. Eengangs-teskåle af tyndt ler fra jernbanerne i Indien. En fangers harpun-pil fra Alaska, med elfenbens od. Tobakspose med farvede perler i mønster, Prærie-indianerne. Sorte, slebne stenøkser, den ene opskærpet, New Zealand. Badge med billede af Mao, 20de århundrede.

På den lange gang kører rengøringspersonalet deres vogne forbi 100 års studenterbilleder. Herude står endnu et skab, brunmalet og tungt. »Eldre

Stenalder« står der malet øverst. Derinde hænger en regnkappe af plantefibre, måske fra Japan. I bunden sejler en kajak fra Alaska med plads til to, mellem to boomeranger. Her er fire pagoder af fedtsten fra Kina, en stridskølle af træ fra Fiji, en skæftet økse af poleret sten fra Cook øerne, pengesnøre med skalstykker fra »Polynesien«. Store mangefarvede sneglehuse fra havet. Kaptajnen igen.

Jørgen Frederik Møller blev født på Midtmøllen i Ribe i 1810. Han sejlede på de nære og de fjerne have som sømand, styrmand, som kaptajn på eget skib. Han tog sin fragt som den bød sig. Fra Filippinerne til Japan til San Francisco. Fra San Francisco til Cook øerne. Fra Cook øerne til Fiji øerne til Gilbert Øerne til Kina til Sydamerika. Til Filippinerne. Han var væk i det blå år ad gangen. Han blev velhavende og lod selv sine skibe bygge i Aabenraa. »Henriette Sophie« og »Adele«. En tid slog han sig

ned i Ribe som købmand og lod det hus bygge som lagerbygning, der nu er dommerkontor. Overfor sit hus i Nikolajgade med en grøn have ned til åen, »Havehuset«. Han elskede sin kone og sine to døtre. Men havet tog ham tilbage, og de mange breve,

som stadig findes, blev hans forbindelse til familien i den lille by ved den meget stille å.

Kaptajnen var optaget af alt i den store verden, som havet førte ud til. Dyr, planter, sten og de ting, som mennesker havde derude. Med andre skibe sendte han kasser hjem med indsamlede ting for at fortælle, vil man tro, om det som var anderledes, siden han så sjældent var hjemme og kunne gøre det selv. Nogle kasser gik til det, som nu er i Nationalmuseet i København, og deres indhold blev en del af de samlinger som Christian Jürgensen Thomsen opbyggede i de år. Andre kasser gik til Ribe til det nye museum dér og til Katedralskolen, hvor museet var til at begynde med, og hvor hans ven Emil d'Origny, som var det nye museums første leder, var adjunkt.

I 1850 havde Katedralskolen ca. 60 elever, og fem af dem blev studenter den sommer. Det år kom der en ny ordning for de gamle latinskoler.

Med den indførtes for alvor naturvidenskaberne, naturlæren, fysik og kemi i skolen. Der skulle nu også lægges mere vægt end før på zoologi, botanik, geologi og astronomi. De nye timer måtte tages fra de gamle fag, latin, græsk endog religion. Skolerne

fik nu brug for samlinger til at undervise efter ud over de bøger, som hidtil havde været næsten enerådende.

På grund af en ny inddeling af klasserne i de otte år, man gik i Katedralskolen frem til studenterekamen, og for at få rum til samlingerne, fik man brug for meget mere plads. Den gamle katedralskole over for domkirkens vestindgang måtte forlades efter næsten 350 år, og man byggede nyt ved den gamle rektorbolig, Puggaard, i Puggaardsgade. Kaptajns gaver af dyr, planter og sten blev ordnet af d'Origny, der blev ansat i 1850 som lærer i naturhistorie, og de blev stillet op i den nybyggede skoles »Naturhistoriske Museum« på 1ste sal ved siden af det »Fysiske Kabinet«, som havde sin plads, hvor nu lærerne har arbejdsrum. I disse rum fandt undervisningen også sted.

I 1855 lavede d'Origny, det må have været ham, et nøje katalog over de naturhistoriske samlinger. Men Kaptajns etnografiske samling fra menneskene i Japan, Kina, Stillehavet, Siam, findes der ingen fortegnelse over. Måske fordi tingene ikke rigtigt havde nogen fast plads i undervisningen. De var forunderlige og interessante men lå udenfor den europæisk orienterede skoles faste rammer. Man havde i Ribe lagt stenøkserne bag sig for flere tusind år siden.

De to boomeranger i det brune skab, de fire pagoder af fedtsten, en slidt kniv fra Congo, næbbet af en Næsehornsfugl, stenøksen med det smukt udskårne skaft. De fleste er nok kaptajns gaver. Det er ikke til at vide mere. Men der er en lang kniv med bølget blad fra Java, en Kris, i træ-skede. Set nærpå: helt inde under håndgrebets bue står skrevet med gammel ganske tynd skrift »fra J.F. Möller«. Der giver tiden svar tilbage. Eet eneste sted.

Den 16de marts 1862 døde Kaptajn Møller i et hospital i Batavia på Java. Først to måneder senere kunne Ribe Stiftstidende fortælle det, den 17de maj. »Under Hjemrejse fra China til Europa«. Han må have fået at vide inden da, at i november 1861

var hans hustru død i Ribe og næsten samtidigt med hende hans gode ven d'Origny. Stiftstidende skriver videre, »Kathedralskolen her besidder et Minde om den Afdøde i den ved Gaver fra ham grundlagte ethnographiske Samling«. Og ser man nøje efter står der på Kris'en også »6«, knivens nummer i samlingen.

Gulvet i Morgensangsalen er endnu fugtigt efter rengøringen. Det knirker på en særlig måde, når man går over det alene. Rummet er næsten det eneste rum på skolen idag, som meget gamle elever kan genkende. Det har stået uændret længe. Det

passede i størrelse som samlingssted, da skolen i 1850'erne havde omkring 60 elever, idag er her 400.

Skolens store bibliotek er nu i den gamle drenge-gymnastiksal. Gulvet her har en anden lyd, som løber videre op igennem de høje reoler med tusinder af brune rygge, hvoraf nogle kun kan nås fra toppen af de hvide kørestiger. Katedralskolens årsskrifter står på den ene langvæg. Bind ved bind tilbage til begyndelsen af 1800 årene. I årsskrifterne fortælles hvert år om forøgelsen af skolens samlinger. Her skulle man kunne finde noget om kaptajnens etnografiske gaver.

Eksempler på genstande samlet af Kaptajn J.F. Møller.

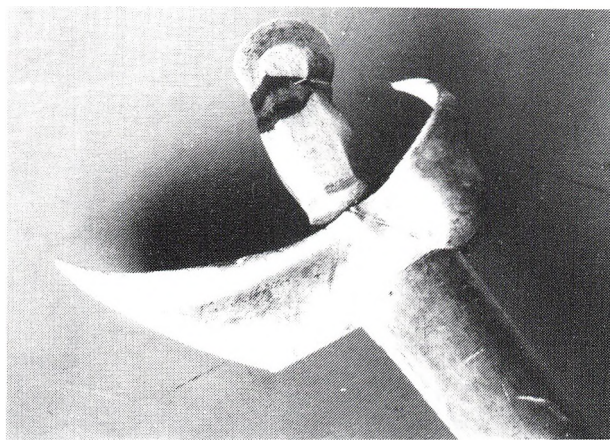

Han nævnes første gang i skriftet for 1856, det år den nye skole bliver indviet. Der er næsten en side med ting, han har »hjembragt fra en Rejse til Vestkysten af Sydamerika. En Pelikan, en Albatros, En Pingvin, Et Sæt store Finner af en Flyvefisk«. Men ingen menneskelavede genstande. I 1858 får skolen en Skovmaars Rygrad af en Discipel og fra Discipel E. Friis Armen af en Maage, og fra Apotheker von Stöcken Et Eksempplar af den smalle Bændelorm. I 1859 skænker Bogbinder Andersen en udstoppet Kuffertfisk og Fru von Stöcken en 5 Alen høj Majsplante.

1860 er der næsten 4 sider med gaver fra Kaptajnen. En Dværghjort fra Java, 3 Kaskelottænder, Et Næb fra en Næsehornsfugl, En Tæge fra Java, Et Glas med Fugleedderkopper (Han og Hun). Men intet om etnografiske genstande. Og dog. Nederst på siden, skrevet af Rektor Bendtsen, er der en note, »- maa jeg dog især takke Hr. Kaptajn Jørgen Frederik Möller fra Ribe som paa sine lange Rejser vedblivende tænker paa vor Skole dels ved selv at samle dels ved at købe Naturalier til den. Foruden de ovennævnte Ting har han ogsaa denne Gang skjænket Skolen *mange Ethnographiske Gjenstande*«. Slut. Den gamle klassiker takker velment for en Dværghjort, en Tæge og næbbet af en Næsehornsfugl, men ting frembragt af mennesker i fjerne egne har stadig ingen officiel plads indenfor skolens rammer. Her ender foreløbigt sporet. I sommeren 1860, hvor årsskriftet udkommer.

I 1861 giver kaptajnen 12 Fugleskind hjembragt fra Rejser og en ca. 3 Alen lange Kvælerslange. Den sidste gave kommer til skolen i 1863. »En *Thalassiderma pelagica* (Svalestormfugl) foræret af afdøde Kaptajn Möller.«

Gulvet i Sangsalen er tørret. Skolen er helt tom. Går man til højre til 1ste sal, kommer man til det gamle Biologisamlingsrum. Og her er de stadigvæk, bag glas i de grønmaledede skabe. En Dværghjort fra Java, En Albatros og En Pingvin fra Vestkysten af Sydamerika. Tiden har mærket dem, men

Kris fra Java med påskriften t.v., »fra J.F. Möller«.

glasøjnene glimter veloplagt efter 135 år. Går man til venstre kommer man tilbage til Geografilokalet. Vinduerne i den lange gang står nu hvidt mod aftenmørket.

Der står endnu et skab på gangen. Af ubehandlet fyrretræ, mørkebrunt af årenes lys. På en hylde i dets øverste afdeling står et drejet kar af træ. Det lugter stramt af gedemælk. Bag det hænger et kornsegl og en spinkel danseøkse. I skabets nederste del lugter der også af ged, her ligger en rå gedeskindskofte, to trækspader af træ og en stenbue. Disse ting er alle fra Nuristans bjerge i det nordøstlige Afghanistan. På bagvæggen sidder et sort-hvidt fotografi af to mænd set fra ryggen i et vildt og tåget bjerglandskab. De har rygsække på og stokke i hænderne. Manden til højre er Lennart Edelberg. Året er 1953/54, og Edelberg, som var adjunkt ved Ribe Katedralskole, var på orlovs-ekspedition i Afghanistan.

Lennart Edelberg kom til Katedralskolen som 35-årig i 1950 som lærer i biologi og geografi efter at have deltaget i Henning Haslund-Christensens ekspedition til Afghanistan i 1947-49. Hans morfar, lektor Fraas, havde været lærer ved skolen blandt

andet i geografi, så det var en slags tilbagevenden. Og familien Fraas havde boet i det hus i Nikolajgade ved åen, hvor kaptajn Møller engang boede. Det som idag er Café Nicolaj. Og det er jo altså sammen tilfældigheder.

Med Edelberg kom mange nye initiativer til skolen, i en tid efter en lang krig, hvor man var åben over for nyt. Den naturhistoriske samling var i god stand og stod klar. Og rundt om på skolen, siges det, fandt Edelberg efterhånden på lofter, i kroge, skuffer og skabe mange etnografiske genstande, nu næsten 100 år gamle. I begyndelsen af 1951 sendte

han en del af dem til Nationalmuseet for at få dem undersøgt og bestemt til sted. Museet kunne ikke afgøre alle tingenes hjemsted, men skrev i ledsagebrevet, da tingene blev returneret til Ribe i maj 1951, at de var »sandsynligvis hjembragt af Kaptajn J.F. Møller fra Ribe, fører af det danske 420 tons drægtige barkskib »Rapid« fra Ribe, som samme år skænkede en samling til Etnografisk Samling (på Nationalmuseet). Hans navn står på ét af de 2 fragmenter af et Kris håndtag fra Java« slutter brevet.

Det tyndt skrevne navn næsten gemt i træud-

Eksempler på genstande samlet af Lennart Edelberg.

skæringen havde været en nøgle. Men der står »sandsynligvis hjembragt«, og det er rimeligt. Der kan være andre, som har givet genstande fra den store verden til skolen på den tid. På et kvindeskørt af plantestrimler fra Fiji øerne, som godt kunne være givet af Møller, står der på en seddel »Gave fra Vævemester Schmitz 1902«. En gammel kinesisk farvelagt tegning på rispapir er givet af »L. Witt, Barber, 1879«. Og et gammelt trykt stykke stof fra Java, som godt kunne komme fra Møller, der også samlede tekstiler, er sammen med ca. 20 andre ting givet af museumsinspektør Mogens Bencard i 1966.

Ligeledes er der også i en periode andre, der har givet »Naturalier« fra de fjerne steder. Således de kasser, som ca. 1892 ankom til skolen fra Apoteker Kjær i Venezuela. De indeholdt blandt andet, Slinger og Konkylies og Skindet af en Brøleabe, tolv forskellige Kolibrier i Blikdaaser, Kakao-frugten på forskellige udviklingsstrin og Blomsterstanden af Kongepalmen, som nu 100 år efter er grå og stivnet, men den »var æggeblommegul ved Afhugningen«.

Edelberg havde i Afghanistan arbejdet dels som botaniker, hvilket var hans oprindelige faglinie, dels som etnograf. Med en sådan forhånds-interesse og -erfaring var det naturligt for ham at anvende de gamle og fremmedartede etnografiske genstande i sin geografiundervisning. Han bragte efterhånden orden i samlingen og oprettede et kartotek over den. På senere rejser til Afghanistan frem til 1970 købte han selv mere end 100 genstande til skolen. En opgørelse fra 1965 omfatter bl.a. »5 blå dyr fra Istalif, 1 Brødpande, 1 Halsbånd til Kamelklokke, 1 Bliktragt, 1 Ildvifte, 1 sort Tavle. Og fra Iran samme år: 1 Koranstøtte, 1 Sparebøsse, 1 Hestepose, 1 Kamelklokke.

Især genstandene fra det fjerne Nuristans dale i bjergene op til Pakistan og Tibet var usædvanlige og blev brugt i hans undervisning om dette område, som han vedvarende arbejdede med og som stod ham meget nær.

Lennart Edelberg (1915-1981). Lærer ved Ribe Katedralskole 1950-1981.

På fyrretræsskabets nederste hylde står en samling bemalede figurer af hvid alabast forestillende indiske guder. De er købt i København og blev sammen med mange religiøse genstande, der var købt i felten, brugt i den religionsundervisning, han også foretog i en del år. I årenes løb købte Edelberg ialt ca. 70 originale etnografiske genstande i Danmark til Katedralskolens samling. En regning fra København fra 1962 omfatter: En japansk Tordenkile, 75 kr., En tibetansk tantrisk Tromme, 250 kr., Et Teltforhæng, 275 kr., Seks indiske Gude-skikkelser af alabast, 1050 kr. Det er genstande af høj kvalitet men også til ganske høj pris. Man fornemmer en anden holdning hos rektor Vestergaard i 1960'erne end hos rektor Bendtsen i 1860'erne.

Lennart Edelbergs inspirerende og fremsynede arbejde ved Ribe Katedralskole kom til at vare i 31 år. I 1981 døde han pludseligt, ivrigt arbejdende på en bog om bygnings-konstruktioner i Nuristan.

I geografilokalet er der vægge med bøger, som fortæller om nogle århundreders måder at bruge og aflæse verden på. Der er store arbejdsborde,

Indiske alabastfigurer.

kort, en væg med en stensamling i 56 skuffer, endnu et skab med genstande, og trods alt stadig en smule gulvplads. Op ad væggen står en japansk kriger i rustning af blå metal over indigofarvet tøj. Hjelmen har sorte fjer i toppen og går langt ned over nakken, en metalmaske dækker hagen, men pandemasken mangler. Han står helt stille, bundet til væggen med ståltråd om en krog. Edelberg fandt rustningen på skolen, siges det. Sikkert på netop sådan et sted, hvor gamle skoler gemmer deres japanske rustninger. Hvordan kom han her, hvordan blev han glemt? Ihvertfald rejste Kaptajnen også på Japan, og skolen har enkelte ting, han har givet derfra.

Her står også den trækasse, som rummer kartoteket over den etnografiske samling på Ribe Katedralskole. »Grundlagt af Kaptajn J.F. Møller,

Midtmøllen«, står der på det forreste kort. Samlingen tæller nu ca. 550 numre. I alt 59 kort er brugt på genstande, som Edelberg, af grunde der ikke står klart, har været sikker på at Kaptajnen har givet. Af dem har de 17 bevaret deres oprindelige, ofte svært synlige, nummer fra skolens første samling. Af de oprindelige numre er nr. 100 det højest bevarede. Det gælder en Fez, den ældre tyrkisk-islamske hoved-beklædning. Så mange genstande har der altså mindst været i den første samling. Der er ca. 15 andre genstande, som meget vel kan stamme fra Kaptajnen - de er gamle, de er fra Kina, Siam, Stillehavet. Men Edelberg har ikke rejst dette spørgsmål, man får den tanke, at han må have haft en oprindelig fortegnelse, som bare for tiden er borte.

Cirka 10 genstande er deponeret af museet, Den Antikvariske Samling, nogle af dem stammer sikkert, andre antagelig, fra Kaptajnen. Igen her skal man være varsom. På væggen hænger et langt, fladt og hårdt stykke træ med smukke udskæringer. Det er et af museets stykker og beskrives i museets protokol i 1920 som »Et træsværd af egetræ... Formentlig et Værdighedstegn for en Stodderkonge eller lignende communal Bestillingsmand«. Det er købt hos Antiquarboghandler J.P. Jørgensen på Torvet i Ribe for 12 kr. i 1920. Faktisk er det et sværd, men det er ikke af eg. Og man kan undre sig over, hvordan det er kommet til torvs i Ribe. For det stammer fra Ny Guinea.

Næsten 150 af kortene i kartoteket står for genstande, som ikke umiddelbart ses i skabene. De ligger på hylder for sig. Det er religiøse billeder fra Hinduisme, Buddhismen, Islam og Kristendom. Olietryk og bloktryk og malede billeder. Beregnet på husaltre og ophængning i almindelige menneskers huse i Asien og Mellemøsten. De er næsten alle indkøbt af Edelberg og Torkil Funder (TF står for ca. 200 numre i samlingen) i Asien, Mellemøsten og København i 1960'erne og 70'erne. Enkelte er givet af etnografen Werner Jacobsen. De er blevet

brugt som baggrund i religionsundervisningen, som illustration af religionernes beretninger.

Med kartoteket i hænderne, og rum og skabe omkring sig kan man spørge, om der er nogen stor forskel på hvad man samlede i 1850'erne og godt 100 år senere. Man samler ofte det, der er anderledes. Det kræver temmelig megen overvindelse af foretage vanskelige rejser til andre ender af verden for at indsamle genstande, der er præcis som dem, man har hjemme. Idag har man blandt andet fotografiet til den slags. Så man samler ofte det, der er anderledes. For at bevise, at man har været der, vil nogle mene. For at kunne fortælle til de hjemmesiddende, vil andre sige. Som hastigt omkringreisende samler man sjældent så meget, at det kan give et rimeligt billede af livet, dér hvor man har været. Og skal man vælge ud, bliver det ofte det eksotiske, der kommer i kufferten. Eller det sentimentale. Eller den ene ting, som for een selv rummer det hele i eet. Spørgsmålet burde snarere være, hvad man skaffer sig at vide om det indsamlede, og hvad man lader det fortælle.

I Ripenserbladet for December 1961 fortæller Edelberg meget kort om Kaptajn Møller og hans samling og bruger derefter lejligheden til at opfordre gamle elever i fjerne egne til at skænke skolen ting til undervisning. Om muligt netop sådanne som kan give et samlet billede af en levevis i et lille område. »For at skabe en forbindelse mellem skolestuen og fjerne egne«, slutter han med at sige.

Det var vel netop det, Kaptajnen også ville. Hans samling rummer mange ting, som idag er eksotiske, men de var ihvertfald ikke eksotiske for dem, som lavede dem og brugte dem, derude hvor det fjerne var nært. Møller hentede både silkesko beregnet for de fornemmes sammenbundne fødder og brede siv-sandaler beregnet til de arbejdende mennesker. Idag er de alle museumsgenstande, men det var de ikke dengang. Også hans biologiske

samling viser en bredt favnende interesse for alt, hvad hans øjne kom ud for. Men der er ingen tegn på, at hans genstande var ledsaget af oplysninger i større omfang.

Edelbergs samling rummer mange dagligdags ting. Dem hvormed man skaffer sig føden. De var oprindeligt beregnet på at ledsages af udfordringer til eleverne om at tolke det ukendte, som de nu blev præsenteret for. Det var en del af hans pædagogiske princip, at man skulle lære at se og at drage slutninger. Men tingene skulle også ledsages af hans fortællinger om egne erfaringer fra fjerne egne, som alligevel ikke var så forskellige fra vores. De fortællinger hører vi ikke mere, men mange af tingene er stadig i brug på skolen, for de kan endnu illustrere en nutid.

Et af de seneste numre i kartoteket er et udstyr fra Kung folket i Kalahari ørkenen i Botswana. »Buskmændene« har man også kaldt folket. En skindpose til at bære over ryggen. I den et spyd, en lille bue med pile, et ildbor og en gravestok af ildhærdet træ. Det hænger samlet på væggen mellem stensamlingen og nogle geologiske tavler om vulkanismens principper fra Weimar 1838. På gulvet nedenunder står geografilokalets lysegrå IBM-computer.

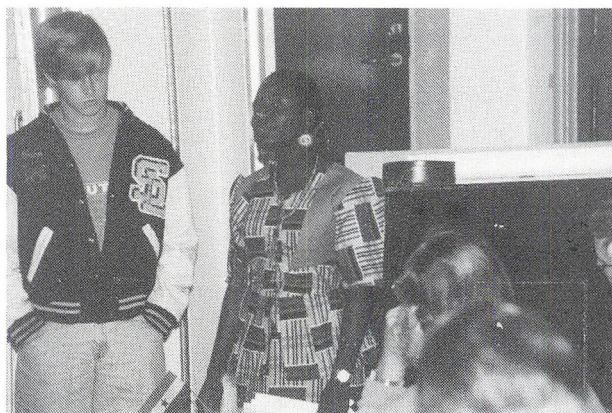
Skolens dør falder tungt i. Huset står sort op i natten. I dets indre brænder røde øjne ved kontakterne. Gadelyset falder ind i det tomme klasserum. Det rammer den store kamelklokke, og den ringer dybt, mens dyrenes bløde fødder træder støvet op i små skyer. Det er den varme tid, og de rejser om natten. Det blinker i den gamle kinesers stenkjortel, mens han sent og ensomt atter skriver på det korte digt, der skal fortælle hans livs erfaring. Og det når et hævet slagvåben på Gilbert øerne i Stillehavet så en trekantet Hajtand lyser månehvidt.

Torkil Funder

Gæsteelever

I gamle dage modtog skolen sine disciple fra et opland, der dækkede store dele af Jylland. De blev uddannet i Ribe, men eksamen aflagdes i København. Man kan sige, at med gæsteeleverne gentages dette mønster. Internationaliseringen betyder, at der hvert år er et antal gæsteelever under uddannelse på skolen fra et opland langt uden for Ribes grænser.

I år har vi elever med hjemsted i Europa (Harden), Nordamerika (USA og Canada), Sydamerika (Brasilien) og Afrika (Ghana). Deres første læremæssige prioritet er dansk. De kan ikke sproget når de kommer, men som det vil fremgå af Stevens autentiske bidrag nedenfor, gør de hurtigt gode fremskridt. Det er selvfølgelig også nødvendigt for at de kan få et fagligt udbytte af undervisningen. De aflægger (næsten som forne tiders disciple) ikke eksamen hos os, men afslutter deres uddannelse i deres hjemland, for fleres vedkommende dog med en meritoverførsel fra Ribe Katedralskole. Ud over det sproglige og faglige udbytte betyder mødet med en fremmed kultur tydeligvis umåleligt meget for vores gæster.

Og gæsteeleverne betyder meget for skolen. De er præget af gå-på-mod, højt humør og kritisk selvstændighed. Derved adskiller de sig måske ikke fra de fleste af deres danske kammerater. Hvad kammeraterne har glæde af, og hvad undervisningen nyder godt af, er et vindue, som åbner sig mod en verden uden for lillebyens og kongerigets grænser. Dansk opleves som et svært fremmedsprog, de historiske og geografiske perspektiver forrykkes, og kropssproget kan være et andet, for nu at give eksempler fra bare fire fag.

Men nu giver vi ordet til Steven Ross. Han er 18 år, kommer fra Calgary i Alberta, Canada. Han går i 2.g matematisk linje. Vi har bedt ham fortælle på det dansk han nu kan, hvordan han har oplevet de første par måneder på Ribe Katedralskole:

»For det første jeg vil gerne takke alle hvilken har været god mod os udvekslingsstudenter og lavede Ribe vores ny hjem. Før jeg har kommet til Danmark jeg har bange fordi jeg kommer fra en stor by og forholdsvis Ribe er meget gammel og meget små. Jeg har troet det vil være som at gå tilbage i tid og jeg skal bo i en lille fiskerby, hvor jeg skal tage en hest til skole. Men dette var så forkert, fordi nu at jeg er her, jeg elsker Ribe. Det er gammel og lille, men det er meget smukke og hyggelig. Hver dag er spændende fordi jeg lære noget ny. Der er noget jeg kan ikke lide så meget som rugbrød og kartofler hver dag. Det er svært til at forandrer hvad man spiser alle på en gang. Det danske sprog er også svært at lære, men det er meget sjovt, fordi når du kan siger noget og nogen kan forstå dig, det er stor gys. Til sidst, fordi Ribe er så gammel, det er meget interessant at bo her fordi Ribe er mindst 1000 år ældre end Canada, mit land.«

Steven Ross, 2x og Poul Arndal

Elevrådet

Det første møde 92/93. Ren kaos - ingen formand, ingen sekretær, ingen kageordning.

Vi skulle starte elevrådet op, vælge formand og så videre. Men man besluttede, at elevrådet skulle have en ny struktur, for i år måtte det virkelig virke. Meget seriøst planlagde vi en pizza-aften, hvor vi ville konstituere det nye elevdemokrati.

Der var stemning for en åben struktur, hvor vi allesammen i fællesskab skulle varetage elevernes interesser i modsætning til en autoritær struktur, hvor formanden blev overlæsset med arbejde.

Forslagene gik på, at en ny formand, sekretær o.s.v. blev valgt fra gang til gang, så alle følte, at de havde del i elevrådsarbejdet. Desuden skulle alle elever have lov til at møde op og fremføre deres sag og stemme, hvis de havde lyst.

Imidlertid opnåedes der bred enighed om, at det ville ende i anarki, og desuden ønskede rektor en kontaktperson, så vi blev enige om et kompromis. Det bestod i, at tre formænd og to referenter blev valgt, plus at der blev nedsat forskellige udvalg - heriblandt PR-udvalget. Idéen med de tre formænd var, at magten og arbejdsbyrden nu var fordelt og med referenterne, at de ville blive hævet

over det trivielle sekretær-arbejde ved at være ansvarlige for PR-udvalget. Stemmeretten blev reduceret til to pr. klasse, men i et forsøg på at få flest muligt engageret tillader vi, at alle kan møde op på møderne og tale deres sag. I øvrigt blev der valgt

repræsentanter til skolebestyrelse, pædagogisk råd og amtets fælleselevråd.

Så tog vi ellers fat på arbejdet med entusiasme og seriøsitet. Vi kastede os over et hav af problemer, men vi blev enige om at opprioritere l.g'ernes sag ved at skaffe et tilbud på ordbøger. Det var vores første succes. Sideløbende arbejdede PR-gruppen intenst på det tilbagevendende svineri i rundgangen. På barrikaderne viste sig et ny fænomen: Team Svin! Det svinede rundgangen til med opfindsomme plakater, som blandt andet opfordrede massen til følgende: *Make love - not mess in the roundwalk*. Virkningen fortog sig i løbet af et par uger, men Team Svin vil vende tilbage med nye og strengere metoder, når det mindst af alt ventes.

Barrikaderne fik ikke lov at hvile længe. Fremturede vi igen - denne gang mod brugerbetaling. DGS (Danske Gymnasieelevers Sammenslutning) arrangerede en landsdækkende bosættelse af gymnasierne fra den 29. til den 30. oktober, hvor 70-80 elever her på skolen lavede bannere og slagsange og overnattede i protest - ikke mod skolen men mod kopiafgift og transport-betaling. For at opnå effekt blev pressen inviteret, så vi kunne få vores budskab ud til den brede befolkning for derved at styrke den offentlige opinion. Dette kombineret med underskriftindsamling gjorde sidste år, at depositum blev afskaffet, så vi håber på et resultat.

Udover den slags projekter, tager vi også del i skolens administration. Indledende informerede Rektor og Bent Mortensen elevrådet om skolens forskellige organer og vores rettigheder. Vi er repræsenteret i dem alle, men er udelukket fra nogle enkelte ting i pædagogisk råd, såsom legatfordeling, fagfordeling og ansættelse.

Alligevel er vores indflydelse ret begrænset. Vores arbejde består mest i at formidle kontakt til eleverne fra foreninger, skole og lignende. Vi be-

skæftiger os for tiden med en landsdækkende AIDS-kampagne i samarbejde med lærerne. Desuden har vi kontakt med DGS gennem blandt andet konferencer og andre foreninger som f.eks. WWF og Amnesty International.

*Formændene Jessie Christensen, Ib, Janne Pedersen,
3a og Jonas Ellehaug, 3x*

Gymnasiets opbygning og de valgfag, der tilbydes på Ribe Katedralskole

Gymnasiet er *almendannende*. Det vil sige, at det giver en uddannelse, der kan anvendes i mange sammenhænge, og som lægger megen vægt på den enkeltes personlige og sociale udvikling. En almen uddannelse sigter således ikke mod et bestemt erhverv.

Gymnasiet er også *studieforberedende*. Det vil sige, at gymnasiet giver det nødvendige faglige grundlag for videregående uddannelser. Studentereksamen giver adgang til universiteter og andre højere læreanstalter, men mange studenter i dag vælger også at gå i gang med kortere uddannelser eller søger ind som elever i private eller offentlige institutioner og virksomheder. Det er gymnasiet også et godt grundlag for.

Gymnasiet er opdelt i 2 linier, en sproglig og en matematisk. Fagene består af obligatoriske fag (som alle skal have) og af valgfag.

Sproglig linie

3. g	Kræft 2 timer	Dansk 4 timer	Historie 3 timer	Religion 3 timer	Billed- kunst 2 timer	Oldtids- kundskab 3 timer	Valgfag 4-5 timer	Valgfag 5 timer	Valgfag 5 timer	I alt 31-32 timer pr. uge	
2. g	Kræft 2 timer	Dansk 3 timer	Historie 3 timer	Fortsætter- sprog 4 timer	Geografi 3 timer	Begynder- sprog 4 timer	Engelsk 4 timer	Naturfag 4 timer	Valgfag 4-5 timer	I alt 31-32 timer pr. uge	
1. g	Kræft 2 timer	Dansk 3 timer	Historie 3 timer	Fortsætter- Sprog 3 timer	Biologi 3 timer	Musik 3 timer	Begynder- sprog 4 timer	Engelsk 4 timer	Naturfag 3 timer	Latin 3 timer	I alt 32 timer pr. uge

Sproglig linie

De mørke felter er obligatoriske fag, der er fælles for både sproglig og matematisk linie. De grå felter er fag, der er obligatoriske for sproglig linie alene. Fortsættersprog er tysk eller fransk. Begynder-sprog er enten fransk, russisk, spansk eller tysk. Naturfag består af elementer fra matematik, fysik og kemi.

Matematisk linie

3. g	Idræt 2 timer	Dansk 4 timer	Historie 3 timer	Religion 3 timer	Billed- kunst 2 timer	Oldtids- kundskab 3 timer	Valgfag 4-5 timer		Valgfag 5 timer	Valgfag 5 timer	I alt 31-32 timer pr. uge	
2. g	Idræt 2 timer	Dansk 3 timer	Historie 3 timer	Sprog 2 4 timer	Geografi 3 timer	Engelsk 4 timer	Matematik 5 timer		Fysik 3 timer	Valgfag 4-5 timer	I alt 31-32 timer pr. uge	
1. g	Idræt 2 timer	Dansk 3 timer	Historie 3 timer	Sprog 2 4 timer	Biologi 3 timer	Musik 3 timer	Engelsk 3 timer	Matematik 5 timer		Fysik 3 timer	Kemi 3 timer	I alt 32 timer pr. uge

Matematisk linie

De mørke felter er obligatoriske fag, der er fælles for både sproglig og matematisk linie. De grå felter er fag, der er obligatoriske for matematisk linie alene. Sprog 2 er tysk, fransk, russisk eller spansk.

På sproglig linie tilbydes følgende fag på *højt niveau*:

	Antal timer ugentligt	
	2g	3g
latin	5	5
græsk	5	8 (incl. oldtidskundskab)
samfundsfag	5	5
musik	5	5
engelsk	-	5
tysk	-	5
fransk	-	5
russisk	-	5
spansk	-	5

På matematisk linie tilbydes følgende fag på *højt niveau*:

	Antal timer ugentligt	
	2g	3g
matematik	-	5
fysik	-	5
kemi	4	5
biologi	5	5
samfundsfag	5	5
musik	5	5
engelsk	-	5
tysk	-	5
fransk	-	5
russisk	-	5
spansk	-	5

Valgfagene består af fag på *højt niveau* - det vil sige fag, der strækker sig over mindst 2 år eller bygger videre på et 2-årigt obligatorisk fag - og fag på *mellemniveau*.

Som fag på *mellemniveau* med 4 ugentlige timer i 2g eller 3g tilbydes:

Billedkunst, biologi, datalogi, design, erhvervsøkonomi, filosofi, geografi, idræt, kemi, latin, matematik, musik og samfundsfag.

Valg af fag: I 1g vælges sprog. I 2g vælges ét fag og i 3g skal man have 3 valgfag.

Alle elever skal vælge mindst to fag på højt niveau.

Sproglige skal vælge mindst et sprog på højt niveau.

Matematikere skal vælge mindst et af fagene matematik, fysik, kemi, biologi, samfundsfag eller musik på højt niveau. Elever på matematisk linie, der vælger samfundsfag eller musik på højt niveau skal yderligere vælge mindst ét af fagene matematik på højt niveau, fysik på højt niveau, biologi på mellemniveau, geografi på mellemniveau eller kemi på mellemniveau.

Sproglige kan vælge både græsk og latin på højt niveau i 2g. I dette tilfælde fravælges et af de øvrige sprog.

Trods disse regler for valg, er der mange muligheder for at kombinere fag. Man kan vælge tre naturvidenskabelige fag, man kan vælge tre sprog i 3g eller man kan kombinere sprog, naturvidenskab, samfundsfag og musik.

Nogle hold vil bestå af både sproglige og matematiske elever, andre hold alene af sproglige eller matematikere.

Skolen kan ikke garantere, at der oprettes hold i alle tilbudte fag, men vil søge at opfylde elevønsker bedst muligt og tage særligt hensyn til højniveau-fag.

Julelegater 1991

Stipendiefonden

Mads Büchert Eskildsen, 1a
Trine Lyndahl, 1a
Lisa Marian Cumiskey, 1b
Maria Hestehave, 1b
Henrik Frandsen, 1u
Flemming Holst Hundebøl, 1u
Steffen Duve, 1x
Stina Lou Sørensen, 1x
Leni Oldenborg, 1y
Bjarke Roth, 1y
Torben Hansen, 1z
Esben Tønder, 1z

Nis Nissens legat

Henrik Ohlsen, 2a
Allan Christensen, 2x
Malene Hadrup, 2y
Jette Kjærrumgaard Johansen, 2z
Jakob Okkels, 3a
Bjarke Overgaard, 3b
Morten Asser Karsdal, 3x
Michael Grisell, 3y
Anna Busch Nielsen, 3z
Emma Koch, 2z

P. Schmitz og Hustrus legat

Iben Bolvig, 2x

Lektor Amorsens legat

Sandha Moni Skov Madsen, 2a

Øllgaards legat

Lisa Schmidt, 2z
Susanne Wind, 2y

Studenter 1992

3a

Anne Marie Kaae Andersen, Dorte Bundegaard Andersen, Mette Marie Dons Christensen, Elisabeth Damkjær, Birgitte Büchert Eskildsen, Susanne Gotthardsen, Mikkel Hald, Lars Peter Hammel, Mette Hansen, Jacob Hartmann, Johan Eske Jelsberg, Karin Ingrid Jensen, Anja Lydixen, Nina Mentzel, Jan Nissen, Jakob Christian Hellberg Okkels, Anne Weber Pedersen, Brian Petersen, Diana Viola Ploug, Vibeke Stokbæk, Pernille Søborg, Randi Thonesen.

3b

Eliza Norman Andersen, Kristina Andersen, Vicki Thykær Andersen, Malene Refshauge Beck, Heidi Bjergbæk, Kirsten Bruhn, Pernille Brøndum, Linda Riis Clausen, Julie Birgitte Dahl, Karen Degenkolw, Rikke Wind Gram, Mette Ingvarsen, Marianne Goral Krogh, Anne Mette Lauritsen, Thomas Michaelsen, Tina Bjerre Nielsen, Turi Nielsen, Bjarke Overgaard, Gitte Slyngborg, Asger Thorulf, Rasmus Helmin Welling.

3x

Anders Bach, Nikolaj Christian Bang, Betina Beck, Anders Georg Bruun, Lene Damgaard, Anita Ebsen, Peter Eriksen, Ulrik Fredensborg, Terkel Gad, Lene Skov Hostrup, Dorte Børsmose Jakobsen, Christina Kamstrup, Morten Asser Karsdal, Christina Klingenberg, Jette Landergren, Claus Henrik Bred Nicolaisen, Christine Serup Nielsen, Kristian Toft Nielsen, Rikke Skuldbøl Nielsen, Rikke Rohrsted, Lars Stenger, Kaj Sünk-sen, Gert Thøger Grønborg Sørensen, Jacob Vind.

3y

Jane Susanne Andersen, Martin Hansen Bruns-gaard, Bitten Guldbjerg Christensen, Janne Husted Christensen, Svend Henrik Wolters Friedrichsen, Dorte Jepsdatter Gram, Michael Grisell, Mette Drejer Jensen, Rasmus Møller Jensen, Jane Uhd Jepsen, Morten Johansson, Robert Andreas Schmidt Jønsson, Frank Jørgensen, Eskild Thomsen Krab, Linda Suh Meier, Lisbeth Nagstrup, Anne Nielsen, Maria Walsted Nyboe, Lars Raae Olsen, Kim Petersen, Brian Østergaard Sørensen, Mette Sørensen, Mette Øtoft.

3z

Karen Andersen, Trine Clausen Andersen, Jesper Bromerholm, Anders Hulgaard Christensen, Daniel Dich Dyssel, Henrik Helth Hansen, Kenn-Erland Kruse Hansen, Jesper Astrup Harder, Anders Hessellund, Christian Jensen, Jesper Munk Jensen, Inge Jessen, Gitte Josephsen, Nete Karlby, Jens Nykjær Larsen, Klaus Lundgaard, Louise Mønsted, Anna Busch Nielsen, Lone Nielsen, Christine Louise Raundahl, Mette Grøndahl Rosenstand, Marlene Emilie Schultz, Bjarne Lunde Sørensen, Pernille Tønder.

Sommerlegater 1992

Ripensersamfundet

Anne Weber Petersen, 3a

Thorsens legat

Julie Birgitte Dahl, 3b

Jesper Astrup Harder, 3z

Jubilæumslegatet

Karen Degenkolw, 3b

Martin Brunsgaard Hansen, 3y

Michael Grisell, 3y

Gitte Josephsen, 3z

Dorte Bundegaard Andersen, 3a

Birgitte Büchert Eskildsen, 3a

Anja Lydixen, 3a

Marianne Goral Krogh, 3b

Anders Bach, 3x

Morten Asser Karsdal, 3x

Christina Klingenberg, 3x

Christine Nielsen, 3x

Anne Nielsen, 3y

Anders Hessellund, 3z

Jesper Munk Jensen, 3z

Anna Busch Nielsen, 3z

Brock Iversen og Jens Thue Jensens legat

Jakob Okkels, 3a

Haunstrup Andresens legat, Ellen Reinckes legat og Søløjtnant Grønbæks mindelegat

Kim Petersen, 3y

Sechers legat

Malene Refshauge Beck, 3b

Greisens mindelegat

Bjarke Overgaard, 3b

Gert Thøger Grønborg Sørensen, 3x

Jens Chr. Petersens legat

Lars Peter Hammel, 3a

Bikubens legat

Jesper Hansen, 1a

Moltkes legat

Signe Skaarup, 1b

Jyske Bank

Søren Lorenzen, 1u

Maren Gråfods legat

Birgitte Espensen, 1x

Den Danske Bank

Nikolaj Rostgaard, 1y

Ribe Byråds legat

Vibeke Rasmussen, 1z

Pernille Svendsen, 2a

Unibank

Trine-Marie Frederiksen, 2x

Katja K. Schmidt, 2y

Moltkes legat

Marie Nykjær Larsen, 2z

Personalia

Ved skoleårets begyndelse er 4 lærere blevet ansat i faste stillinger, Susanne Stender med fagene pigeidræt og matematik, Mads Jensen med fagene engelsk og religion og Lars Michalsik i drengeidræt og biologi.

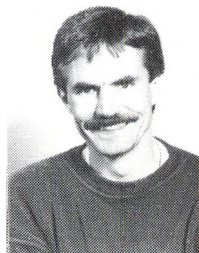
Herudover er Bodil Eriksen, der var årsvikar i 1991/92, blevet ansat i en fast stilling.

Ved skoleårets afslutning tog skolen afsked med Lone Pedersen, der har været ansat som årsvikar i sidste skoleår. Lone Pedersen har haft tre 3.g-klaser i religion.

Skolens ansatte

Jacob Bastholm
Adjunkt
historie, geografi, studievejleder
Blokvej 2E, Lustrup, 6760 Ribe
75 42 07 08

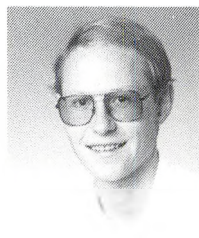
Hanne Aagaard
Adjunkt
fransk, engelsk
Vibevænget 1, 6760 Ribe
75 42 30 92

Kirsten Beck
Lektor
engelsk, dansk
Hans Jakobsvej 49, 6760 Ribe
75 41 07 01

Elisabeth Abrahamsen
Lektor
historie, engelsk, studievejleder
Grævlingetoften 15, 6760 Ribe
75 44 52 84

Poul René Bertelsen
Adjunkt
fysik, matematik, naturfag, filosofi
Engdraget 16, 6760 Ribe
75 41 01 72

Poul Arndal
Studielektor
engelsk, dansk
Holmevej 25, 6760 Ribe
75 42 11 31

Mette Bolding
Sekretær
Favrlundvej 14, 6760 Ribe
75 44 10 55

Carl Christian Jespersen
Adjunkt
samfundsfag, dansk
Fyrrekrogen 18, 6760 Ribe
75 44 56 20

Inger Thorup Lauridsen
Årsvikar
engelsk
Grydergade 11, 6760 Ribe
75 41 05 68

Claus Jønge Jungersen
Adjunkt
matematik, billedkunst
Dr. Dagmarsvej 17, 6760 Ribe
75 41 08 43

Finn Nørgaard Laursen
Adjunkt
historie, idræt
Overdammen 3, 2., 6760 Ribe
75 42 12 70

Bent Karsdal
Rektor
historie, samfundsfag
Tangevej 9, 6760 Ribe
75 41 03 33

Dorte Stig Madsen
Lektor
fransk, russisk, studievejleder
Rønnebærparken 133, 6760 Ribe
75 41 03 49

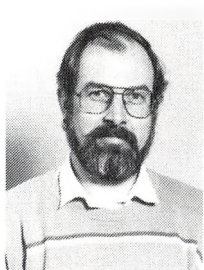

Kirsten Kirkelund
Adjunkt
fransk, idræt
Finsensvej 30, 6760 Ribe
75 41 06 24

Lars Bojsen Michalsik
Adjunkt
idræt, biologi
Leos Allé 53, 6270 Tønder
74 72 29 52

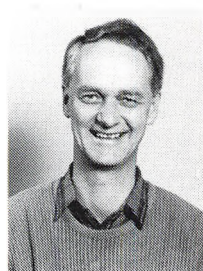
Bent Bækgaard Mortensen
Adjunkt
russisk, latin, oldtidskundskab,
dansk, formand for pædagogisk råd
AV-inspektor
Nattergalevænget 4, 6760 Ribe
75 42 45 20

Anna Margrethe Paludan
Lektor
historie, dansk
Sønderportsgade 49, 6760 Ribe
75 42 26 09

Gunnar Mühlmann
Adjunkt
dansk, musik
Kurveholmen 2, 1.th., 6760 Ribe
75 42 48 17

Hans Chr. Rasmussen
Lektor
matematik
Engdraget 55, Ø. Vedsted, 6760 Ribe
75 42 16 19

Hans Kastberg Nielsen
Lektor
dansk, religion, oldtidskundskab
Korsbrødregade 13, 6760 Ribe
75 42 09 03

Finn Steiness
Pedelmedhjælper
Puggårdsgade 5, 6760 Ribe
75 42 40 77

Klaus Ingvar Nielsen
Lektor
matematik, fysik, naturfag, datavej-
leder
Pilgårdsvej 5, 6683 Føvling
75 39 83 58

Leif Steiness
Pedel
Puggårdsgade 20, 6760 Ribe
75 42 20 82

Susanne Stender
Adjunkt
idræt, matematik
Ribevej 78, Sdr. Hygum,
6630 Rødding
74 84 54 12

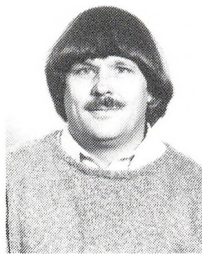
Annette Vind
Lektor
latin, græsk, oldtidskundskab, dansk,
inspektør
Bordingsvej 9, 6760 Ribe
75 42 13 67

Anne Marie Strøm
Adjunkt
tysk, idræt
Tørresager 4, 6760 Ribe
75 42 24 89

Jens Vind
Studielektor
latin, græsk, oldtidskundskab, reli-
gion
Bordingsvej 9, 6760 Ribe
75 42 13 67

Ejner Vilstrup
Adjunkt
historie, tysk
Grævlingetofte 15, 6760 Ribe
75 44 52 84

Marianne Würtz
Årsvikar
dansk
Sønderbækvej 6, 6270 Tønder
74 72 37 13

Råd og udvalg

Bestyrelsen

Thorkild Hald, formand, valgt af forældrene
Eigil Fauerby, næstformand, valgt af forældrene
Ruth Green Olesen, Ribe amt
Vera Jakobsen, Ribe Kommune
Signe Jensen, Bramming Kommune
Helge Jensen, Skærbæk Kommune
Bent Mortensen, valgt af pædagogisk råd
Jørgen Baungaard Hansen, valgt af pædagogisk råd
Inger Geil, valgt af teknisk/administrativt personale
Stina Lou Sørensen, 2x
Jonas Ellehauge Hansen, 3x
Tage Stubkjær, Ribe Erhvervsråd
Anders V. Mikkelsen, Ungdomsvejledningen
Bent Karsdal, tilforordnet
Annette Vind, sekretær

Samarbejdsudvalg

Bent Karsdal
Inger Geil
Jørgen Baungaard Hansen
Jørgen Olaf Hansen
Inga Johansen
Leif Steiness

Pædagogisk råd

Bent Mortensen, formand
Inger Marie Dahl, næstformand og sekretær

Elevrådsformænd

Jessie Christensen, 1b
Janne Østergaard Pedersen, 3a
Jonas Ellehauge Hansen, 3x

Økonomiudvalg

Jacob Bastholm
Birgit Bro
Jørgen Olaf Hansen
Lars Ilsøe
Bent Karsdal

Fællesudvalg

Inger Marie Dahl
Lis Gjørup
Bent Karsdal
Bent Mortensen
Klaus Nielsen
Flemming Witt, 2y
Allan Lundgaard, 3z
Irene Erbou, 3a
Susanne Petersen, 3z

Støttefondsudvalg

Jørgen Olaf Hansen
Bent Karsdal
Jens Vind

Introudvalg

Poul René Bertelsen
Kirsten Kirkelund
Annette Vind
Maria Hestehave, 2b
Allan Lundgaard, 3z

Legatudvalg

Hanne Aagaard
Birgit Bro
Christian Jespersen
Bent Karsdal
Finn Nørgaard Laursen
Dorte Stig Madsen
Hans Chr. Rasmussen

Kunststudvalg

Hanne Aagaard
Inger Marie Dahl
Lis Gjørup
Claus J. Jungersen

Forskønnelsesudvalg

Kirsten Beck
Torkil Funder
Jørgen Baungaard Hansen
Lars Ilsøe

Redaktion

Inger Marie Dahl
Torkil Funder
Hans Staunstrup Jeppesen
Bent Karsdal
Anna Margrethe Paludan
Annette Vind

Forsiden: Torben Hansen, 2z

Produktion: Ribe Amt

ISBN: 87-7342-625-3

Indholdsfortegnelse

Tilbageblik

Kalender	2
Translokation	4
Planer for tiden efter studentereksamen	9

Undervejs

Studentereksamen med international erfaring	12
Udveksling med Gymnasium I Zittau	15
Skolekomedien 1992	18

Hvad bruger vi det til?

Dronning Louises Børneasyl	20
Mikroskopet	25
EDB	29
En Engelsk-engelsk ordbog	32

Skole ude

Idrætsholdet på kanotur	33
Med l.z i København	34
Ripensere i Rom	36
Et år i Mexico	40

Skole hjemme

Verden i skabet	42
Gæsteelever	50
Elevrådet	51
Gymnasiets opbygning	53
Julelegater 1991	57
Studerter 1992	58
Sommerlegater 1992	60
Personalía	61
Skolens ansatte	62
Råd og udvalg	68
Redaktion	70

RIBE AMT